

ตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ในจังหวัดเชียงราย

ปริญญานิพนธ์
ของ
ปราณี รัตนัง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ตุลาคม 2541

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
ในจังหวัดเชียงราย

บทคัดย่อ
ของ
ปราณี รัตน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ตุลาคม ๒๕๔๑

ปราณี รัตน์. (2541). ตัวแปรคัดสรรที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใน จังหวัดเชียงราย. ปรินญาพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ นงนวล พงษ์ไพบูลย์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษร เจริญรักษ์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียนและเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามตัวแปรคัดสรร ได้แก่ เพศ ระดับคะแนนเฉลี่ย ที่อยู่อาศัย ปัจจุบันของนักเรียน และรายได้ ระดับการศึกษา สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัด เชียงราย ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม แบ่งโรงเรียนเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ โรงเรียนในเขตอำเภอเมือง และโรงเรียนในอำเภออื่น ๆ แล้วสุ่มอย่างง่ายมากลุ่มละ 2 โรงเรียน ได้โรงเรียนในเขตอำเภอเมือง 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสามัคคี 2 โรงเรียนดอนชัยวิทยาคม โรงเรียนในเขตอำเภออื่น ๆ 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทิดทูนวิทยาคม และโรงเรียนไมยววิทยาคม ในแต่ละโรงเรียนสุ่มนักเรียนชั้น ม.1 มาโรงเรียนละ 3 ห้อง จะได้กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียน จำนวน 454 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม ข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมี 2 ชุด ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย โดยรวมมีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง
2. เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามตัวแปรคัดสรร พบว่า
 - 2.1 นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 - 2.2 นักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 - 2.3 นักเรียนที่มีที่อยู่อาศัยปัจจุบันแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกัน
 - 2.4 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้แตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 - 2.5 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 - 2.6 นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านที่บ้านแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

SELECTED VARIABLES THAT AFFECT READING HABIT OF MATHAYOM SUKSA I
STUDENTS IN CHANGWAT CHIANGRAI

AN ABSTRACT
BY
PRANEE RATTANUNG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Arts degree in Library and Information Science
at Srinakharinwirot University
October 1998

Pranee Rattanung. (1998). *Selected Variables that Affect Reading Habit of Mathayom Suksa I Students in Changwat Chiangrai*. Master Thesis, M.A. (Library and Information Science). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Mrs. Nongnual Pongpaibool, Asst. Prof. Keson Chareonruk.

The purpose of this research is to study and compare the reading habit of Mathayom Suksa I students regarding to selected variables namely : sex ; grade point average ; location ; parents' income ; education background and support in reading at home. Population were Mathayom Suksa I students and parents from schools in Changrai Province, divided into two group -from Amphur Muang and outside. Samples were chosen from students from 2 schools in each group, using the random sampling technique. The total number of 454 students and parents took part in the student. Two sets of questionnaires were used : Questionnaires asking students of their reading habit and questionnaires asking parents of the support for their children in reading at home. The data were then analysed using percentage, means, Standard Deviation (S.D.), t-test, F- test. The finding revealed that :-

1. The reading habit of Mathayom Suksa I students in Changrai Province is at the average.
2. There is a significant difference at the level .05 in reading habit of students regarding genders.
3. There is a significant difference at the level .01 in reading habit of students regarding their grade point average.
4. There is no significant difference in reading habit of students regarding locations (Amphur Muang and outside).
5. There is a significant difference at the level of .05 in reading habit of students regarding parents' income.
6. There is a significant difference at the level of .01 in reading habit of students regarding parents' educational background.
7. There is a significant difference at the level of .01 in reading habit of students regarding parents' support for their children in reading habit at home.

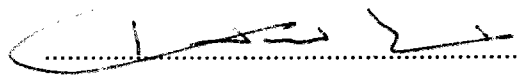
ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ตัวแปรคัดสรรที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ในจังหวัดเชียงราย

ของ

นางสาว ปราณี รัตน์

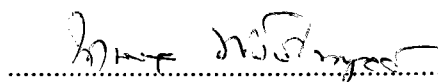
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

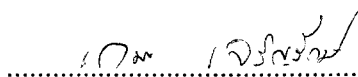
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ ๘ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2541

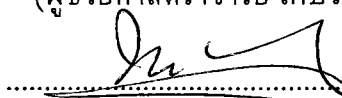
คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน

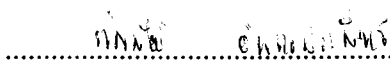
(อาจารย์ นงนวล พงษ์ไพบูลย์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษร เจริญรักษ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ พวา พันธุ์เมฆา)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ทศนีย์ อินทรประสิทธิ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยความกรุณาของ อาจารย์ นงนวล พงษ์ไพบูลย์ ประธานที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษร เจริญรักษ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่เอาใจใส่ ให้คำแนะนำตลอดจนข้อคิดเห็นในการวิจัย รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ยิ่ง และรองศาสตราจารย์ พวาท พันธุ์เมฆา อาจารย์ ทศนีย์ อินทรประสิทธิ์ ซึ่งกรุณาให้คำแนะนำเพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพยิ่ง

ขอขอบคุณอาจารย์ประจำชั้น และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โรงเรียนดอนชัยวิทยาคม โรงเรียนสามัคคี2 โรงเรียนไม้ยาววิทยาคม และโรงเรียนเทิงวิทยาคม ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณอาจารย์ สุรางค์ บัวขาว ที่ให้คำแนะนำในเรื่องการใช้ภาษา

ขอขอบคุณอาจารย์ และบุคลากรทุกท่านของโรงเรียนเทิงวิทยาคมที่ให้ความช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา และคุณเอมอร ภาษี ที่ให้การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ปราณี รัตนัง

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
	ความสำคัญของการวิจัย	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	3
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	3
	ตัวแปรที่ศึกษา	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
	สมมุติฐานในการวิจัย	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	การอ่านและการพัฒนาการอ่าน.....	7
	องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน.....	8
	นิสัยรักการอ่าน.....	9
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	12
	งานวิจัยในประเทศ.....	13
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	16
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	16
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	17
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	22
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	22
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	24
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	41
	สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	41
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	42
	อภิปรายผล	44
	ข้อเสนอแนะ.....	47

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	48
ภาคผนวก.....	53
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	70

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมือง อำเภออื่น ๆ และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียน.....	17
2	สภาพส่วนตัวของนักเรียนจำแนกตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ระดับคะแนนเฉลี่ยที่อยู่ปัจจุบัน.....	25
3	สภาพส่วนตัวของผู้ปกครองจำแนกตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ รายได้ ระดับการศึกษา สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้าน	27
4	สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง.....	28
5	นิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามเพศ ระดับคะแนนเฉลี่ย และที่อยู่อาศัยปัจจุบันของนักเรียน.....	31
6	นิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามรายได้ ระดับการศึกษา และสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง.....	32
7	เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามเพศ.....	33
8	เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ย.....	34
9	เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ยที่พบความแตกต่างเป็นรายคู่.....	35
10	เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามที่อยู่อาศัยปัจจุบัน.....	36
11	เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามรายได้ของผู้ปกครอง.....	36
12	เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามรายได้ของผู้ปกครองที่พบความแตกต่างเป็นรายคู่.....	37
13	เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง.....	37
14	เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่พบความแตกต่างเป็นรายคู่.....	38
15	เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง.....	39
16	เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครองที่พบความแตกต่างเป็นรายคู่.....	40

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมข่าวสาร มีข่าวสารมากมาย อีกทั้งความเจริญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้การแพร่กระจายข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการต่าง ๆ มีมากขึ้น จึงทำให้คนในสังคมต้องติดตามความเคลื่อนไหวให้ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง ดังนั้นการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็น วิธีที่ใช้ในการติดตามข่าวสารมีอยู่หลายวิธี วิธีหนึ่งที่ใช้กันโดยทั่วไปได้แก่ การอ่าน ซึ่งเป็นวิธีการแสวงหาความรู้ของคนทั่วไปมาเป็นเวลาช้านาน

✧ การอ่านเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตประจำวันของคนในสังคม การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม นอกจากการแสวงหาความรู้โดยการศึกษาในระบบโรงเรียน ซึ่งมีเป้าหมายขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่ง คือ มุ่งให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคตและพัฒนาความเจริญของทางสังคมและสติปัญญาแม้จะพ้นจากวัยเรียนไปแล้วก็ตาม การปลูกฝังให้คนรักการอ่านจึงเป็นการแก้ปัญหาการไม่รู้หนังสือซึ่งจะมีผลต่อคุณภาพของคนในสังคมและประเทศชาติ ด้วยเหตุนี้การที่จะพิจารณาว่าสังคมใดเป็นสังคมที่พัฒนา จึงดูได้จากนิสัยรักการอ่านของคนในสังคม ดังที่ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรพิน ชูชม และสุภาพร ลอยด์ (2529 : 49) ได้กล่าวว่าประเทศที่มีความเจริญ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และประเทศอื่น ๆ ในยุโรป รวมทั้งญี่ปุ่น คนในสังคมมีนิสัยรักการอ่านมากกว่าประเทศด้อยพัฒนา

สำหรับนิสัยรักการอ่านของคนไทยยังอยู่ในระดับน้อย เมื่อเทียบกับคนญี่ปุ่น คนยุโรป และชาติอื่น ๆ ที่มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมมากกว่า เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยพัฒนาช้ากว่าชาติที่เจริญด้านการศึกษาและภูมิปัญญา การพัฒนาประเทศนั้นไม่ใช่พัฒนาเฉพาะการเมืองและเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ควรที่จะพัฒนาทุกด้าน โดยเฉพาะนิสัยรักการอ่าน ซึ่งจะเป็นหนทางสำคัญที่จะช่วยให้คนรู้จักคิดวิเคราะห์ สรุปแยกแยะ ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองอย่างจริงจัง ในปัจจุบันแม้ว่าปริมาณการรู้หนังสือของคนไทยจะเพิ่มมากขึ้น แต่คนไทยยังไม่ค่อยมีนิสัยรักการอ่าน สังเกตได้จากการใช้เวลาว่าง ส่วนใหญ่มักจะปล่อยให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติได้กล่าวว่าประเทศไทยเป็นประเทศด้อยพัฒนาในด้านการอ่าน โดยให้สถิติว่าพลเมืองไทย 50 ล้านคน เฉลี่ยแล้วอ่านหนังสือคนละ 5 หน้ากระดาษต่อปี (การอภิปรายเรื่องการอ่านนั้นสำคัญไฉน. 2531 : 29) ซึ่งเป็นปริมาณที่น้อยมาก

นิสัยรักการอ่านไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ จำเป็นต้องอาศัยการปลูกฝัง กระตุ้นและส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านจำเป็นต้องทำตั้งแต่อายุน้อย ซึ่งเป็นหน้าที่ของครอบครัวโดยตรง เมื่อเด็กเข้าสู่วัยรุ่น (เด็กชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3) ซึ่งมีระดับของการพัฒนาการอ่านอยู่ในระยะของการเปลี่ยน มีปริมาณการอ่านมากขึ้น เนื้อหาที่อ่านกว้างขึ้น เรื่องที่อ่านยาวขึ้น ต้องการความช่วยเหลือในการอ่าน (ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน. 2525 : 57) สภาพครอบครัวจะมีบทบาทมากต่อนิสัยรักการอ่านของเด็ก ดังที่คณะกรรมการวิจัย ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนถาวรานุกูล จังหวัดสมุทรปราการ ได้ศึกษาปัญหาการไม่อ่านหนังสือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยศึกษากับนักเรียน จำนวน 1,477 คน แยกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1,073 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 404 คน พบว่าสาเหตุการไม่อ่าน

ของนักเรียน เนื่องมาจากการไม่ส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง (ธารง ชูทัพ. 2535 : 60-61) นอกจากนี้ สุภรณ์ สุภาพงษ์ (2538 : 36-38) ยังได้กล่าวว่าผู้ปกครองควรได้ใกล้ชิดกับเด็ก ให้การแนะนำ แนะนำ สนับสนุนให้เด็กได้อ่านหนังสือตามความสนใจ จะทำให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น สภาพแวดล้อมที่บ้านจะเป็นที่ปลูกฝังนิสัยซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็ก จนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่

ในรายงานการวิจัยเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่านของ สหทัยา ชินสมบูรณ์ (2526 : 76-83) ได้ศึกษาสภาพครอบครัว ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจ ความคิดเห็น และกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองที่มีผลต่อการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสายน้ำทิพย์ ศึกษาทักกับนักเรียนและผู้ปกครอง จำนวน 280 คน พบว่า สภาพครอบครัวในด้านอาชีพ รายได้ การศึกษา มีความสัมพันธ์กับจำนวนหนังสือที่นักเรียนมีอ่านอยู่ที่บ้านซึ่งไม่ใช่หนังสือแบบเรียน ในด้านความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการอ่านของนักเรียน มีความสัมพันธ์กับการอ่านของนักเรียนในด้านประเภทของหนังสือที่นักเรียนชอบอ่าน นอกจากนี้ ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ (2528 : 84-86) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางด้านสภาพทางเศรษฐกิจสังคมและสภาพแวดล้อมทางบ้าน องค์ประกอบทางด้านตัวนักเรียน และองค์ประกอบทางด้านโรงเรียนกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร ในลักษณะของการอธิบายความแปรปรวน และการทำนาย โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 974 คน พบว่า กลุ่มตัวทำนายที่ดีที่สุดประกอบด้วยตัวแปรจากทั้งสามองค์ประกอบคือ ตัวแปรจากองค์ประกอบทางด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมจากทางบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิฑูรย์ รองศรีเยี่ยม (2534 : 60-69) ได้ศึกษาถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง และบทบาทในการส่งเสริมการอ่านจากผู้ปกครอง กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ธานี จำนวน 80 คน พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากผู้ปกครองในระดับมาก มีนิสัยรักการอ่านมากกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดและได้รับการส่งเสริมการอ่านจากผู้ปกครองในระดับน้อย สำหรับงานวิจัยของ ดวงเดือน พันธุมนาวัน อรพินทร ชูชม และสุภาพร ลอยด์ (2529 : 49-81) ได้ศึกษาการส่งเสริมการอ่านในครอบครัวกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนวัยรุ่น โดยศึกษาทักกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีอายุ 10-13 ปี และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีอายุ 12-15 ปี ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดในรัศมี 80 กิโลเมตรจากกรุงเทพมหานครและผู้ปกครองของนักเรียนเหล่านี้จำนวน 3,200 คน พบว่า ผู้ปกครองส่งเสริมให้เด็กอ่านตั้งแต่อายุน้อยในปริมาณมากเท่าใด เมื่อโตขึ้นจะอ่านมากขึ้นเท่านั้น การส่งเสริมการอ่านเกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา วิมลถนนอม (2530 : 100) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและทัศนคติของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่านกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยศึกษาทักกับนักเรียนและผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 264 คน พบว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านมาก มีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านมากกว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านน้อย

จากผลการวิจัยข้างต้นพอจะสรุปได้ว่าการสร้างนิสัยรักการอ่าน สภาพแวดล้อมที่บ้านเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก คนส่วนใหญ่คิดว่าหน้าที่ในการสั่งสอนให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านเป็นหน้าที่ของทางโรงเรียน แต่ในความเป็นจริงการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านควรเริ่มจากที่บ้าน เพราะเป็นสถานที่ที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด งานวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาทักกับผู้ปกครองและเด็ก

ในกรุงเทพมหานครและเขตใกล้เคียงเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสภาพแวดล้อมในกรุงเทพมหานครช่วยสร้างความคิดและการอ่าน เช่น มีห้องสมุด ร้านขายหนังสือ ความสะดวกสบายในการใช้แหล่งความรู้มีส่วนเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูอยู่ต่างจังหวัดจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน และสภาพทางบ้านของนักเรียนที่จะส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยจะคัดเลือกปัจจัยที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยเหล่านี้เรียกว่าตัวแปรอิสระ ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาจากตัวแปรอิสระที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย ซึ่งสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการอ่านมากนัก และที่เลือกกับนักเรียนในระดับชั้นดังกล่าว เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่ชอบอ่านหนังสือและควรปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ดังงานวิจัยของแลมเม่ (Lamme, 1976 : 21) ซึ่งได้ศึกษางานวิจัยของเทอร์แมน ลิมา วิตติ โคเปิล แอชลีย์ และคิมบรอก ที่ศึกษาเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่านของเด็ก โดยระบุว่าช่วงอายุที่เหมาะสมสำหรับการศึกษานิสัยรักการอ่านควรอยู่ในช่วง 10-13 ปี เนื่องจากช่วงนี้เป็นวัยที่ชอบอ่านหนังสือมาก และผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาระดับนี้ซึ่งเป็นการศึกษาหลังจากภาคบังคับ เป็นพื้นฐานการศึกษาในระดับสูง การสร้างนิสัยรักการอ่านจึงมีความจำเป็นต่อการเรียนระดับนี้ และเพื่อการมีนิสัยรักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตลอดไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามตัวแปรอิสระ

ความสำคัญของการวิจัย

ทำให้ทราบความแตกต่างของนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย ที่มีตัวแปรอิสระแตกต่างกัน และเป็นแนวทางให้ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก ตลอดจนทำให้ผู้ปกครองได้ตระหนักถึงความสำคัญของตนเองในฐานะที่เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2540 รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 9,511 คน และผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2540 ที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม แบ่งโรงเรียนเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่โรงเรียนในเขตอำเภอเมือง และกลุ่มโรงเรียนในอำเภออื่น ๆ สุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากมากลุ่มละ 2 โรงเรียน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 4 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนสุ่มอย่างง่าย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 1 มาโรงเรียนละ 3 ห้องเรียน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 12 ห้องเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มนี้ จำนวน 454 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 เพศของนักเรียน

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 ระดับคะแนนเฉลี่ย

1.2.1 0.00 - 1.00

1.2.2 1.01 - 2.00

1.2.3 2.01 - 3.00

1.2.4 3.01 - 4.00

1.3 ที่อยู่อาศัยปัจจุบันของนักเรียน

1.3.1 ในเขตเทศบาล

1.3.2 นอกเขตเทศบาล

1.4 รายได้ของผู้ปกครองต่อเดือน

1.4.1 น้อยกว่า 4,000 บาท

1.4.2 4,001 - 8,000 บาท

1.4.3 8,001 - 12,000 บาท

1.4.4 มากกว่า 12,000 บาท

1.5 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

1.5.1 ระดับประถมศึกษา หรือต่ำกว่าระดับประถมศึกษา

1.5.2 ระดับมัธยมศึกษา

1.5.3 ระดับอาชีวศึกษาหรืออนุปริญญา

1.5.4 ระดับอุดมศึกษา

1.6 สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง

1.6.1 การส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครองในระดับมาก

1.6.2 การส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครองในระดับปานกลาง

1.6.3 การส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครองในระดับน้อย

2. ตัวแปรตาม

นิสัยรักการอ่านของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ตัวแปรคัดสรร

หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน และสภาพทางบ้านของนักเรียนที่จะส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียน เช่น เพศของนักเรียน ระดับคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน ที่อยู่อาศัยปัจจุบันของนักเรียน รายได้ของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง

2. ผู้ปกครอง

หมายถึง บิดา มารดา หรือญาติผู้ใหญ่ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับนักเรียนในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบดูแล อบรมสั่งสอนนักเรียน

3. ระดับคะแนนเฉลี่ย

หมายถึง คะแนนที่ได้จากผลการสอบประจำภาคเรียนที่ผ่านมาของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. ที่อยู่อาศัยปัจจุบันของนักเรียน

หมายถึง สถานที่ตั้งบ้านของนักเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมแบบเมือง ซึ่งได้แก่ บ้านของนักเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และสถานที่ตั้งบ้านของนักเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมแบบนอกเมือง ได้แก่ บ้านของนักเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล

5. รายได้ของผู้ปกครอง

หมายถึง เงินรายได้รวมของบิดามารดา หรือญาติผู้ใหญ่ของนักเรียนในแต่ละเดือน

6. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดของผู้ปกครอง

7. สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้าน

หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ของผู้ปกครองที่จัดทำขึ้น เพื่อส่งเสริมการอ่าน เช่น การเป็นแบบอย่าง การสร้างบรรยากาศ การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้าน การอบรมสั่งสอน ตลอดจนการเสริมแรงโดยการให้รางวัล การชมเชย เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้เด็กในปกครองมีนิสัยรักการอ่าน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

7.1 สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านในระดับมาก หมายถึง สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครองวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ ซึ่งสามารถวัดสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนน ตั้งแต่ 2.50 ถึง 3.00

7.2 สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านในระดับปานกลาง หมายถึง สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครองวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ ซึ่งสามารถวัดสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนน ตั้งแต่ 1.50 ถึง 2.49

7.3 สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านในระดับน้อย หมายถึง สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครองวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ ซึ่งสามารถวัดสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนน ตั้งแต่ 1.00 ถึง 1.49

8. นิสัยรักการอ่านของนักเรียน

หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความชอบอ่านหนังสือ เป็นพฤติกรรมที่ได้รับการฝึกฝนเป็นเวลานาน จนกลายเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสนใจหรือชอบที่จะอ่าน ได้แก่ การใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ ลักษณะการอ่าน การใช้บริการห้องสมุด การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่าน มีทัศนคติที่ดี

เกี่ยวกับการอ่าน สามารถวัดได้จากแบบสอบถามนิสัยรักการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งนิสัยรักการอ่านของนักเรียนออกเป็น 5 ระดับ โดยการรวมคะแนนทั้งหมดจากแบบสอบถามและหาค่าเฉลี่ยของคะแนนนิสัยรักการอ่านของนักเรียนทั้งหมด ได้แก่ นิสัยรักการอ่านมากที่สุด หมายถึง นักเรียนทั้งหมดมีระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนนิสัยรักการอ่าน ตั้งแต่ 4.50 ถึง 5.00 นิสัยรักการอ่านมาก หมายถึง นักเรียนทั้งหมดมีระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนนิสัยรักการอ่าน ตั้งแต่ 3.50 ถึง 4.49 นิสัยรักการอ่านปานกลาง หมายถึง นักเรียนทั้งหมดมีระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนนิสัยรักการอ่าน ตั้งแต่ 2.50 ถึง 3.49 นิสัยรักการอ่านน้อย หมายถึง นักเรียนทั้งหมดมีระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนนิสัยรักการอ่าน ตั้งแต่ 1.50 ถึง 2.49 นิสัยรักการอ่านน้อยที่สุดหมายถึง นักเรียนทั้งหมด มีระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนนิสัยรักการอ่าน ตั้งแต่ 1.00 ถึง 1.49

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีที่อยู่อาศัยปัจจุบันแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้แตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
6. นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครองแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่าน

แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การอ่านและการพัฒนาการอ่าน
2. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน
3. นิสัยรักการอ่าน
4. ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยในประเทศ

การอ่านและการพัฒนาการอ่าน

การอ่านและการพัฒนาการอ่านของเด็กนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ อย่างดังที่ สมิธและจอห์นสัน (Smith and Johnson. 1976 : 20-27) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาการอ่านของเด็กดังต่อไปนี้

1. ระดับสติปัญญา

การพัฒนาการอ่านนั้น เด็กบางคนทำได้เร็ว เด็กบางคนทำได้ช้า เนื่องจากระดับสติปัญญาไม่เท่ากัน ซึ่งได้มีผลการวิจัยออกมารับรองว่า ความสามารถในการอ่านและระดับสติปัญญามีความสัมพันธ์กันสูง

2. วุฒิภาวะ

ในการสอนอ่าน จะต้องคำนึงถึงความพร้อมและความสามารถของเด็ก เพราะการอ่านต้องอาศัยทักษะต่าง ๆ ประกอบกัน เช่น การใช้สายตา การใช้อวัยวะในการอ่านออกเสียง เป็นต้น การรอให้เด็กพร้อม หรือเตรียมความพร้อมในการอ่านจะช่วยป้องกันความล้มเหลวในการอ่าน

3. แรงจูงใจ

แรงจูงใจที่จะทำให้เด็กอ่านมีทั้งแรงจูงใจจากภายในและภายนอก แรงจูงใจจากภายในเกิดจากการค้นพบคุณค่าของการอ่านด้วยตนเองเช่น การได้รู้เหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัว ได้รับความเพลิดเพลิน สนุกสนานจากเรื่องที่อ่าน เป็นต้น ส่วนแรงจูงใจจากภายนอกได้มาจากการส่งเสริมของพ่อแม่ ครู อาจารย์ หรือเพื่อน ๆ ในรูปของการให้รางวัล คำชมเชย การแนะนำด้านการอ่าน เป็นต้น

4. สภาพร่างกาย

เด็กที่มีสุขภาพสมบูรณ์ จะเรียนอ่านได้ดีกว่าเด็กที่เจ็บป่วยเป็นประจำ ความเจ็บป่วยทางร่างกายทำให้เด็กขาดสมาธิ และอาจต้องขาดเรียนบ่อย ๆ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนอ่านของเด็กได้

5. สภาพอารมณ์

ทุกคนไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ หรือครู ต่างก็ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน และพยายามคาดหวังให้เด็กเป็นคนที่ย่านหนังสือได้เก่งและคล่อง แรงกดดัน ความคาดหวัง อาจทำให้เด็กเกิดความเครียด และขาดความมั่นใจ กลัวจะทำไม่ได้ หรือการทะเลาะเบาะแว้งภายในบ้าน การหย่าร้างของพ่อแม่ ความวิตกกังวลต่าง ๆ นานา จะทำให้สภาพอารมณ์ขาดความมั่นคง และเข้ามารบกวนสมาธิในขณะที่อ่าน

ทำให้พัฒนาการด้านการอ่านเกิดปัญหา เด็กที่มีสภาพอารมณ์เช่นนี้ย่อมประสบความยากลำบากในการเรียนอ่านให้ได้ผล

6. สภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมทั้งในและนอกโรงเรียน จะมีผลกระทบต่อการอ่านของเด็ก เด็กที่มาจากครอบครัวที่รักการอ่าน อ่านหนังสือเป็นประจำ และรู้คุณค่าของการอ่าน มักจะมีความรอบรู้ ความชำนาญมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่สนใจการอ่าน ไม่พูดถึงเรื่องราว และสิ่งต่าง ๆ ที่ได้อ่าน สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน เช่น จำนวนหนังสือที่มีอยู่ ประเภทของหนังสือ และการสนับสนุนของครูจะมีอิทธิพลดึงดูดความสนใจของเด็กเข้าสู่การอ่านหนังสือได้

7. การจัดโปรแกรมการอ่าน

ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านได้แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการอ่านจะมีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กมาก นอกจากจะขึ้นอยู่กับวิธีสอนและอุปกรณ์แล้วยังต้องพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการจัดการเรียนการสอน การเลือกกิจกรรมที่เหมาะสม การเลือกสิ่งที่จะให้เด็กอ่านให้ตรงกับระดับความสนใจของเด็กด้วย

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน

การที่จะให้เด็กได้อ่านและรักการอ่านจนเป็นนิสัย เพื่อใช้การอ่านในการศึกษาต่อไปในอนาคตนั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้าน ดังที่มีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการอ่านซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

ดวงใจ ไทยอุบุญ (2537 : 11 - 13) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจในการอ่านไว้ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบภายใน ได้แก่ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมทางการอ่านและความสามารถในการอ่าน พื้นฐานประสบการณ์ ความมั่นคงทางอารมณ์ สภาพร่างกาย แรงจูงใจ
2. องค์ประกอบภายนอก ได้แก่ หนังสือที่มีลักษณะน่าอ่าน ชื่อเรื่องเร้าใจ และสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการอ่าน

ซึ่งสอดคล้องกับแฮริส (ฉวีลักษณ์ บุญะกาญจน์. 2525 : 39-43 ; อ้างอิงมาจาก Harris. 1969) ได้กล่าวถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการอ่านไว้ว่า การอ่านจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหลายประการ ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

 1. ตัวแปรเกี่ยวกับผู้อ่าน ได้แก่ วุฒิภาวะ เพศ ประสบการณ์เดิม สมรรถวิสัย ความพร้อมทางด้านร่างกาย การจูงใจ และลักษณะทางบุคลิกภาพของผู้อ่าน
 2. ตัวแปรเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้อ่าน ได้แก่ ความแตกต่างของวัสดุที่ใช้ในการอ่าน ซึ่งอาจแตกต่างกันได้ในด้านของความยากง่าย ความยาว ความคล้ายคลึง นอกจากนั้นวัสดุที่ใช้อ่านยังแตกต่างกันในด้านความสนุกสนาน น่าเรียน หรือน่าเบื่อหน่าย สิ่งเหล่านี้ต่างก็มีอิทธิพลต่อการอ่านทั้งสิ้น
 3. ตัวแปรเกี่ยวกับวิธีอ่าน ได้แก่ การฝึกฝน ปริมาณการอ่าน การท่องจำ การรู้ผลงาน การใช้ประสาทรับรู้ในการอ่าน การได้รับคำแนะนำ เครื่องล่อใจ
 4. ตัวแปรเกี่ยวกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู สภาพแวดล้อมที่ไม่มีแรงจูงใจในการอ่านทำให้เด็กขาดความกระตือรือร้น เด็กที่อาศัยอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม ถิ่นทุรกันดารห่างไกลความเจริญ นอกจากนี้ยังมีสื่อบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคต่อการอ่านของเด็ก

นอกจากนี้ สุขุม เจริญทรัพย์ (2531 : 127-128) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กไว้ดังนี้

1. อิทธิพลจากครอบครัว รูปแบบการอ่านหนังสือภายในครอบครัว การมีหนังสือที่สามารถหาอ่านได้ง่ายภายในครอบครัวและทัศนคติที่มีต่อการเรียนรู้สิ่งที่อยู่ในโลกรอบตัวของครอบครัว มีส่วนช่วยในการวางรากฐานของการสร้างนิสัยในการอ่าน การสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กนั้น ควรจะเริ่มที่ผู้ใหญ่ก่อน เพราะธรรมชาติของเด็กชอบเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่
2. อิทธิพลของสื่อมวลชน ปัจจุบันนี้สื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และหนังสือพิมพ์ เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ให้ทั้งข่าวสารความรู้ ความบันเทิงและให้ประโยชน์ทางด้านการศึกษามากด้วย
3. อิทธิพลจากธุรกิจหนังสือ ได้แก่ การเลือกเรื่องให้ตรงกับความต้องการของเด็ก รูปลักษณะของหนังสือ ราคา สิ่งเหล่านี้ จะมีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็ก
4. อิทธิพลจากทางโรงเรียน โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมหน่วยหนึ่ง ที่มีบทบาทในการให้บริการแก่สมาชิกของสังคม โดยการให้การศึกษาอบรมแก่เด็ก เยาวชน และบุคคลทั่วไป ที่มารับบริการ เพื่อให้สมาชิกของสังคมพัฒนาขึ้นทุก ๆ ด้าน โรงเรียนมีครูและบรรณารักษ์เป็นผู้มีบทบาทในด้านการเรียนการสอน และการสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กนักเรียน ตลอดจนเป็นผู้อบรมและส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีได้

นิสัยรักการอ่าน

นิสัย คือ ความเคยชินของบุคคลในการกระทำสิ่งต่าง ๆ และกระทำสิ่งนั้นเป็นประจำจนเกิด ความเคยชินและแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ เป็นปกติ นิสัยเกิดขึ้นได้สองทาง คือ ทางพันธุกรรม และทาง สิ่งแวดล้อม นิสัยที่เกิดจากพันธุกรรมเป็นนิสัยที่ได้รับการถ่ายทอดจากพ่อแม่ทางสายโลหิต ส่วนนิสัยที่มาจาก สิ่งแวดล้อมเป็นนิสัยที่เกิดขึ้นภายหลัง โดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้ยิน ได้เห็น ได้ฟัง เข้าไปคลุกคลีกับสิ่งนั้น บ่อย ๆ (สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พิมพ์ธัมมโร). 2517 : 3-5) นอกจากนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2538 : 451) ได้ให้ความหมายของนิสัยไว้ดังนี้ นิสัย คือ ความประพฤติที่เคยชิน เช่น ทำงานเป็นนิสัย

ส่วนการอ่านนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่าน คือ กระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจัดบันทึกไว้ การอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ลักษณะของการอ่าน จะต้องทำความเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่าน ความหมายดังกล่าวไม่ได้เกิดจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่อ่านนั้น แต่ขึ้นอยู่กับกระบวนการกระตุ้นให้เกิดความคิดรวบยอดหรือจินตนาการของผู้อ่านเป็นสำคัญโดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นพื้นฐาน การอ่านจึงเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย การแปลความ การตอบสนอง การกำหนดความมุ่งหมาย และการจัดลำดับภาพของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่ผู้อ่านเห็น สิ่งเหล่านี้จะกระตุ้นการทำงานของสมอง ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพและปริมาณของประสบการณ์ซึ่งผู้อ่านมีมาก่อน (ประเทิน มหาจันทร์. 2530 : 13) ส่วนนิสัยรักการอ่านนั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายจากบทความและหนังสือที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่าน ดังนี้

พาณี พิทักษ์ (2532 : 19) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการชอบอ่านหนังสือ เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการฝึกฝนเป็นประจำจนกลายเป็นพฤติกรรมที่เป็นไปโดยอัตโนมัติ

รัดพร ชังธาดา (2531 : 161) กล่าวว่า นิยัรกรการอ่านหมายถึง การฝึกฝน ส่งเสริม กระตุ้นให้เกิดความอยากอ่านเพื่อพัฒนาความรู้ สติปัญญา ตลอดจนแสวงหาความเพลิดเพลินจากการอ่านจนติดเป็นนิสัย

สมใจ ทองเรือง (2537 : 18-24) กล่าวว่า นิยัรกรการอ่านหมายถึง พฤติกรรมที่ชอบอ่านหนังสือที่กระทำเป็นประจำ โดยแสดงให้เห็นทางพฤติกรรม ได้แก่ การใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ มีรสนิยมในการอ่าน การให้หนังสือเป็นของขวัญ สนทนาเรื่องหนังสือ และจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านโดยการจัดหิ้งหนังสือ เป็นต้น

นิยัรกรการอ่านยังหมายถึง พฤติกรรมที่ดีเกี่ยวกับการอ่าน ได้แก่ ลักษณะการอ่านที่ดี รู้จักเลือกประเภทของหนังสือที่จะอ่าน ปริมาณการอ่าน การใช้บริการของห้องสมุด ความเข้าใจในการอ่าน มีสมาธิในการอ่าน มีการถ่ายทอดความรู้ (ศาสตร์และศิลป์แห่งการอ่าน : อ่านอย่างสนุกอ่านอย่างเข้าใจ. 2521 : 13-17)

นอกจากนี้สุชุม เฉลยทรัพย์ (2530 : 26-32) ได้กล่าวว่า นิยัรกรการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความชอบอ่านโดยได้รับการฝึกฝน แนะนำ ชักชวน ตั้งแต่เยาว์วัยให้รักการอ่าน รู้จักเลือกอ่านโดยเข้าใจให้ซึมซาบ อ่านโดยมีความคิดไตร่ตรอง และรู้จักใช้ประโยชน์จากการอ่านหนังสืออย่างเต็มที่

จากความหมายข้างต้นพอจะสรุปได้ว่านิยัรกรการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมเกี่ยวกับการอ่านที่ได้รับการฝึกฝนเป็นเวลานาน จนกระทั่งสภาพจิตใจเกิดความสนใจที่จะอ่าน จิตใจจะถูกกระตุ้นให้อยากอ่าน ชอบที่จะอ่าน และแสดงออกให้เห็นทางพฤติกรรม เช่น การใช้เวลาว่างในการอ่าน ลักษณะการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่าน มีสมาธิในการอ่าน มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน เป็นต้น นิยัรกรการอ่านเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของสังคม

✕ การใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบัน จำเป็นจะต้องอาศัยการอ่าน การค้นคว้า เพื่อการเรียนรู้ และการตัดสินใจ ดังนั้นเยาวชนควรจะได้รับ การสนับสนุนให้สนใจอ่านหนังสือเพื่อให้มีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ตนเองต่อไปในอนาคต ซึ่งเป็นภารกิจที่จะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมการอ่านจะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก ซึ่งสภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็ก ในการประชุมยูเนสโกเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน ได้มีการอภิปรายถึงสาเหตุของการอ่านหนังสือและสรุปว่าความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายในและภายนอกเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้เราเข้าใจแรงจูงใจในการอ่านของแต่ละคน ขนบธรรมเนียม ตลอดจนแรงผลักดันทางเศรษฐกิจและสังคม มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอ่านของผู้คนที่มีความรู้และผู้อ่านที่อ่านน้อยที่สุด (สเตเจอร์. 2526 : 21-22) นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการอ่านซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอกและภายในตัวเด็กที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าในการวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

เพศ

เรามักยอมรับกันว่า ความแตกต่างระหว่างเพศเป็นสาเหตุให้คนเราแตกต่างกันในเรื่องการอ่านในระดับประถม เด็กผู้หญิงจะอ่านได้ดีกว่าเด็กผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังพบว่าชายและหญิงแตกต่างกันหลายด้าน เช่น ทักษะ ทักษะคิด ความสนใจ การแสดงพฤติกรรม จากการค้นคว้าปรากฏว่าชายหรือหญิงสามารถเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ได้ทัดเทียมกันแต่การที่ชายและหญิงมีทัศนคติหรือความสนใจในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกันเป็นเพราะขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม (ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. 2525 : 40) ดังงานวิจัยของ คลาร์ก (Clark. 1961 : 205) ที่พบว่านักเรียนหญิงมีความสามารถสูงกว่านักเรียนชายใน

เรื่องการใช้ภาษา และการสะกดตัว ส่วนงานวิจัยของ มอร์โร (Morrow. 1983 : 221 -- 230) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางบ้านและทางโรงเรียนกับความสนใจในการอ่านของเด็กก่อนบุคล ผลการศึกษาพบว่า เด็กหญิงสนใจหนังสือมากกว่าเด็กชาย นอกจากนี้ วลัยภรณ์ อาทิตย์เที่ยง (2529 : 80) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนหญิงมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนชาย ส่วนนิสัยรักการอ่านนั้นชายและหญิงจะมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันหรือไม่เป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะศึกษาต่อไป

ระดับคะแนนเฉลี่ย

การอ่านจัดเป็นงานประเภทหนึ่งที่เด็กจะต้องพัฒนาให้เกิดความสำเร็จ ซึ่งการพัฒนาด้านการอ่านนี้พบว่า เด็กบางคนทำได้สำเร็จและดีกว่าเด็กบางคน ทั้งนี้เนื่องมาจากระดับสติปัญญาที่ไม่เท่ากันนั่นเอง ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้าได้ผลออกมาว่าความสามารถในการอ่านและระดับสติปัญญามีความสัมพันธ์กันสูง กล่าวคือ เด็กที่มีสติปัญญาคิดจะอ่านหนังสือมาก 3 ถึง 4 เท่าของเด็กที่มีระดับสติปัญญาปานกลาง (สุขุม เฉลยทรัพย์. 2531 : 141) โดยเหตุที่การเรียนรู้ในปัจจุบันกระทำโดยการอ่านเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นความสำเร็จทางวิชาการจึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการอ่าน เด็กที่ประสบความสำเร็จในการเรียนสูงจะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสูง สำหรับเด็กที่ประสบความสำเร็จในการเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ด้อยความสามารถในการอ่าน ดังงานวิจัยของ เบลน (Blain. 1983 : 125-A) ที่ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างเด็กที่มีประสบการณ์และไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน พบว่า เด็กที่มีประสบการณ์ในการอ่านสามารถทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่าน การวิเคราะห์คำศัพท์ได้คะแนนดีกว่าเด็กที่ไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน

ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน

ถิ่นที่อยู่อาศัยก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน เด็กที่อยู่ในชนบทสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ตลอดจนการแข่งขันกันมีค่อนข้างน้อยต่างจากเด็กในเมืองที่มีการแข่งขันกันสูงสภาพการดำรงชีวิตทำให้ต้องมีความกระตือรือร้น นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการอ่าน ซึ่งส่วนมากมักจะอยู่ในเมืองหรือชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ดังผลการวิจัยของ อุทัย แก้วขาว (2515 : 94) ที่พบว่าเด็กในท้องถิ่นชนบทที่ห่างไกลความเจริญที่มีสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการอ่านก็จะไม่มีแรงจูงใจในการอ่านทำให้เด็กขาดความกระตือรือร้น ซึ่งต่างจากสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่เจริญในเมืองที่มีปัจจัยต่าง ๆ ที่จะช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ต่าง ๆ มากกว่า เช่น ร้านขายหนังสือ ห้องสมุด เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีอยู่น้อยมากในชนบท และในชนบทส่วนมากยังขาดแคลนสิ่งเหล่านี้ด้วยซ้ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่ศึกษาสัมฤทธิ์ผลวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศ พบว่านักเรียนโรงเรียนเทศบาลมีความสามารถทางภาษาดีกว่านักเรียนโรงเรียนประชาบาล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2518 : 14) และงานวิจัยของ บุญชัย เกรียงบุรณนท์ (2534 : 114) ที่ได้ศึกษาภูมิหลังด้านครอบครัวกับความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในและนอกเขตเทศบาล ผลการศึกษาพบว่า บทบาททัศนคติในการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองของนักเรียนที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลสูงกว่าผู้ปกครองที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาล และปัญหาในการส่งเสริมการอ่าน พบว่า ผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลมีปัญหาในการส่งเสริมการอ่านมากกว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาล

สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้ปกครองจะส่งผลต่อความพร้อมในการอ่านของเด็ก นั่นคือ ถ้าหากพ่อแม่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจดีก็จะมีเวลาพุดคุย อ่านหนังสือให้ลูกได้เห็นเป็นตัวอย่างและมีปัจจัยพอที่จะหาหนังสือให้ลูกอ่านหรือเป็นของขวัญในโอกาสสำคัญ ๆ ได้ ซึ่งต่างจากพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ

ไม่ดี ยากจน จะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพ การใช้เวลาเพื่อให้ความอบอุ่นและการอ่านนั้นอาจมีไม่เพียงพอ ซึ่งการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านนั้นสภาพแวดล้อมที่บ้านเป็นส่วนสำคัญที่จะสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่คนในบ้าน เช่น พ่อแม่อ่านหนังสือลูกก็อยากอ่านไปด้วย จัดวางหนังสือที่บ้านไว้ให้เห็นและหยิบอ่านได้ โดยไม่มีการบังคับ จัดหาหนังสือให้ตรงกับความต้องการของเด็ก ซึ่งต่อมากการอ่านก็จะพัฒนาเมื่อเด็กโตขึ้น โดยจะเลือกอ่านหนังสือที่มีเรื่องราวต่าง ๆ มากขึ้น นอกจากนี้ระดับการศึกษาของผู้ปกครองยังมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการอ่าน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงมักจะอ่านหนังสือและเลือกหนังสือดี ๆ ที่น่าสนใจให้ลูกอ่าน เห็นความสำคัญ และสนับสนุนการศึกษาของลูก ๆ ซึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กได้ (สเตเจอร์. 2526 : 28-29) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อเล็กซานเดอร์ (Alexander. 1982 : 124-A) ที่ได้ศึกษาทัศนคติของเด็กที่มีต่อการอ่านกับสภาพครอบครัวของเด็ก ผลการศึกษาพบว่า เพศ สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเด็กในเรื่องผลสัมฤทธิ์ในการอ่านกับสภาพแวดล้อมที่บ้านของเด็กมีส่วนเกี่ยวข้องกันอย่างมาก ซึ่งสภาพแวดล้อมที่บ้านของเด็กในด้านต่าง ๆ มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการอ่าน สำหรับในประเทศไทยมีงานวิจัยของ สหทัยา ชินสมบูรณ์ (2527 : 76-88) ที่ได้ศึกษาอิทธิพลของสภาพครอบครัวที่มีต่อการอ่านของเด็ก พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการอ่านของนักเรียน ในด้านจำนวนหนังสือที่ไม่ใช่แบบเรียนที่นักเรียนมีอยู่ที่บ้าน

สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้าน

สภาพแวดล้อมด้านการอ่านที่บ้าน พ่อแม่หรือผู้ปกครองทางบ้านนับเป็นผู้ที่มีบทบาทต่อการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านของเด็กเป็นอย่างยิ่ง เด็กที่กำลังหัดอ่านหนังสือหรือพอจะอ่านหนังสือเป็นย่อมจะมีความกระตือรือร้นที่จะอ่านหนังสือที่ตนเองพอจะอ่านได้เป็นธรรมดา ดังนั้นถ้าพ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจเอาใจใส่ต่อการอ่านของเด็ก ให้คำแนะนำ จัดเตรียมหนังสือที่อยู่ในความสนใจ เหมาะสมกับวัยจะเป็นการช่วยเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านแก่เด็กได้เป็นอย่างดี ในการประชุมฝักอบรมเกี่ยวกับการผลิตหนังสือสำหรับประเทศในเอเชียและแปซิฟิก ซึ่งศูนย์วัฒนธรรมแห่งยูเนสโกได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมที่บ้าน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองว่ามีส่วนในการส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็กได้โดยการจัดสภาพภายในบ้านให้สามารถหยิบหนังสือมาอ่านได้โดยง่ายเห็นความสำคัญและสร้างห้องสมุดภายในบ้าน สนับสนุนให้เด็กอ่านหนังสือที่บ้าน การอ่านหนังสือหรือเล่านิทานให้ลูกเล็ก ๆ ฟัง ตลอดจนให้รางวัลเป็นหนังสือในโอกาสพิเศษแก่เด็ก จัดหาของเล่นและเกมที่ส่งเสริมการอ่าน จัดหาหนังสือและสื่อการอ่านประเภทต่าง ๆ ให้มากขึ้น (หนังสือกับการส่งเสริมการอ่าน. 2534 : 84) นอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ (2528 : 84-86) พบว่าสภาพแวดล้อมจากทางบ้านเป็นตัวชี้ให้เห็นนิสัยรักการอ่านของเด็กได้เป็นอย่างดี

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

นโปลี (Napoli. 1968 : 552-557) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมทางบ้าน กับความสามารถในการอ่านของเด็ก โดยศึกษากับนักเรียนเกรด 7 จำนวน 40 คน ในจำนวนนี้ 20 คนเป็นคนที่มีความสามารถในการอ่านดี ส่วนอีก 20 คนมีความสามารถในระดับต่ำกว่า การวิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ทั้งเด็กและผู้ปกครอง ผลปรากฏว่า สภาพแวดล้อมทางบ้านแตกต่างกันระหว่างเด็กทั้ง 2 กลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มเก่ง มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการอ่านมากกว่าเด็กกลุ่มที่อ่านไม่เก่ง

นิวแมน (Neuman. 1986 : 338-339) ได้ศึกษาสิ่งแวดล้อมภายในบ้านที่มีผลโดยตรงกับการใช้เวลาว่างในการอ่านของนักเรียนเกรด 5 โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 254 คน และผู้ปกครอง

จำนวน 84 คน พบว่า นักเรียนมีการอ่านหนังสือในเวลาว่าง โดยเฉลี่ย 2.33 เล่มต่อเดือน นักเรียนผู้หญิงอ่านมากกว่านักเรียนชาย การใช้เวลาอ่านในแต่ละครั้งโดยเฉลี่ย 15 นาที ต่อวัน นอกจากนี้ยังพบว่า บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่าน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือของนักเรียน

ในประเทศบราซิล ศูนย์วิจัยทางสังคมศาสตร์แห่งลาตินอเมริกา ได้สำรวจทางด้านสังคมวิทยาเกี่ยวกับการสร้างนิสัยในการอ่าน ซึ่งเป็นการศึกษาอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อการอ่าน โดยสำรวจจาก 50 ครอบครัวที่มีฐานะทางด้านเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน มีขนาดครอบครัวและจำนวนสมาชิกวัยต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า มีองค์ประกอบหลายอย่างที่มีอิทธิพลต่อนิสัยในการอ่าน เช่น การมีที่ส่วนตัวสำหรับอ่านหนังสือ การซื้อหนังสือของผู้ใหญ่ในบ้านและการมีผู้ใหญ่อย่างน้อย 1 คนในบ้าน หรือผู้ที่มาเยี่ยมเยียนครอบครัวเป็นประจำที่ชอบอ่านหนังสือ (สเตเจอร์. 2526 : 97-98)

มาร์สตัน (Marston. 1982 : 1486 - A) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านอย่างเสรีของนักเรียนระดับ 8 ในสหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาสาสมัคร จำนวน 129 คน ซึ่งจะต้องรายงานลงในแบบฟอร์มที่จัดเตรียมไว้เกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในการอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า ปริมาณเวลาที่ใช้อ่านหนังสือมีความสัมพันธ์ในทางลบอย่างมีนัยสำคัญกับปริมาณเวลาที่ใช้ทำกิจกรรมอย่างอื่น และตัวทำนายที่ดีที่สุดสำหรับนิสัยรักการอ่านอย่างเสรี คือ ปริมาณเวลาที่ใช้ในการทำงานตามหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ

งานวิจัยในประเทศ

สมาน พลวิจิต (2517 : 50-51) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย ในการส่งเสริมการอ่านเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่ นักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาว่าผู้ปกครองของนักเรียนมีวิธีการและปัญหาในการส่งเสริมการอ่านของเด็กอย่างไร และผู้ปกครองมีความสนใจต่อการอ่านมากน้อยเพียงใด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2517 จำนวน 426 คน โดยใช้แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองที่อ่านหนังสือออกและใช้วิธีสัมภาษณ์สำหรับผู้ปกครองที่อ่านหนังสือไม่ออก แล้วนำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงความถี่และหาค่าอัตราส่วนร้อยละ จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมากกว่าครึ่งหนึ่งซื้อหนังสือพิมพ์อ่านเป็นนิตยสาร ผู้ปกครองร้อยละ 30.25 รับหนังสือพิมพ์เป็นประจำ ผู้ปกครอง ร้อยละ 73.35 อ่านหนังสือรายสัปดาห์หรือรายเดือนเป็นประจำ และใช้สถานที่ที่บ้านเป็นที่อ่าน ร้อยละ 65.49 นอกจากนั้นไปอ่านตามที่ทำงาน ร้านอาหารหรือห้องสมุด เป็นต้น ผู้ปกครองที่ซื้อหนังสือรายสัปดาห์อ่านเป็นครั้งคราวมีร้อยละ 47.18 และที่บอกรับเป็นประจำมีเพียงร้อยละ 17.84 ส่วนไม่ซื้อไม่บอกรับเลยมีถึงร้อยละ 34.89 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านของผู้ปกครองซึ่งมีความถี่สูง ได้แก่ ไม่มีเวลาอ่าน ไม่มีหนังสือตรงกับความสนใจ อ่านหนังสือช้าหรืออ่านไม่คล่องห้องสมุดไปมาไม่สะดวก ร้านขายหนังสืออยู่ไกล

ในปี 2528 มีงานวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อนิสัยรักการอ่านของเด็กของ ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ (2528 : 84-96) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม และสภาพแวดล้อมทางบ้าน องค์ประกอบทางด้านตัวนักเรียน และองค์ประกอบทางด้านโรงเรียนกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร ในลักษณะของการอธิบายความแปรปรวนและการทำนาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สุ่มจากห้องที่การศึกษา

ต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 974 คน ผลการวิจัยเมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านรวมกัน พบว่า ตัวทำนายที่มีความสำคัญที่สุดในการอธิบายความแปรปรวนของนิสัยรักการอ่าน ได้แก่ ประสบการณ์ การส่งเสริมการอ่านจากทางบ้าน ส่วนตัวทำนายที่มีความสำคัญรองลงไป ได้แก่ ลักษณะการซื้อวารสาร นิตยสารอ่านในบ้าน

จินตนา ทำสระ (2530 : 45-49) ศึกษาความสามารถในการอ่านและนิสัยรักการอ่านของ นักเรียนในโรงเรียนที่ได้รับและไม่ได้รับหนังสือหมอนเวียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2529 ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง จำนวน 19 คน จากโรงเรียนเสริม ปัญญา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 22 คน จาก โรงเรียนวัดเปรมปรีชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยกลุ่มทดลองจะได้รับหนังสือหมอนเวียน หนังสือให้อ่าน 6 ครั้ง ครั้งละ 2 สัปดาห์ รวมระยะเวลา 3 เดือน กลุ่มควบคุมไม่ได้รับหนังสือหมอนเวียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในโรงเรียนที่ได้รับหนังสือหมอนเวียน มีความสามารถในการอ่านและนิสัย รักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับหนังสือหมอนเวียน และนักเรียนในโรงเรียนที่ได้รับหนังสือหมอนเวียน มีความสามารถในการอ่าน และนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ในปีเดียวกัน วิทยา วิมลธนนอม (2530 : 89-105) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบ บทบาท ทศนคติและปัญหาในการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลที่มีนิสัยรักการอ่านมาก และมีนิสัยรักการอ่านน้อย และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและทัศนคติของผู้ปกครองในการ ส่งเสริมการอ่านของนักเรียนชั้นอนุบาล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลแพร่ จำนวน 264 คน แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีนิสัยรักการอ่านมาก 66 คน กลุ่มที่มีนิสัยรักการอ่านน้อย 67 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองของเด็กนักเรียน จำนวน 264 คน ผลการศึกษาพบว่า บทบาทในการ ส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลมีความสัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดย ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านมาก มีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านมากกว่าผู้ปกครองของ นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านน้อย

อภิวิชิต พุทธมาตย์ (2531 : 53 - 60) ได้ศึกษาเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน และการยืม หนังสือของนักเรียนที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถม ปีที่ 5 โรงเรียนวัดยางสุทธาราม กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน โดยกลุ่มทดลองจะเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริม การอ่านสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 40 นาทีเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ผลการทดลอง พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วม กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

อังคณา กล่อมฤทธิ์ (2531 : 76-86) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความอยากรู้อยากเห็นและนิสัย รักการอ่านของนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดมากกับนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนชุมชนประชาธิปไตยวิทยาการ อำเภอธัญญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 354 คน แบ่งเป็นกลุ่มเข้าใช้ห้องสมุดมาก จำนวน 177 คน และกลุ่มผู้เข้าใช้ ห้องสมุดน้อย จำนวน 177 คน ผลการวิจัยพบว่า นิสัยรักการอ่านระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดมาก กับกลุ่มนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ต่อมาในปี 2533 วิฑูรย์ รอดศรีแย้ม (2533 : 60-69) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนิสัย รักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 80 คน จากโรงเรียนสุราษฎร์ธานีและโรงเรียนนาสาร กลุ่มละ 40 คน ประกอบด้วย นักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดู แบบประชาธิปไตย และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากผู้ปกครองในระดับมาก จำนวน 20 คน และนักเรียน

ที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากผู้ปกครองในระดับน้อย จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากผู้ปกครองในระดับมากมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากผู้ปกครองในระดับน้อย นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนระดับมากและนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนในระดับน้อยไม่แตกต่างกัน

ภัทรินทร์ วิศิษฎ์ศักดิ์ (2539 : 102-116) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ระหว่างปี 2535-2537 และเปรียบเทียบ นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการ โดยกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร และครูของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 60 คน และนักเรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อยคือ กลุ่มนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียน 12 แห่ง และกลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ 4 12 แห่ง ระดับชั้น ป.4-5 จำนวน กลุ่มละ 370 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 740 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ โดยมีวิธีดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2540 จำนวน 9,511 คน และผู้ปกครองของนักเรียน กลุ่มนี้

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย โดยมีวิธีการสุ่มดังนี้

1. สุ่มโรงเรียนโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) แบ่งโรงเรียนเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง และกลุ่มโรงเรียนในอำเภออื่น ๆ แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random) โดยการจับสลากมากลุ่มละ 2 โรงเรียน ได้โรงเรียนในอำเภอเมือง 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 โรงเรียนดอนชัยวิทยาคม โรงเรียนในอำเภออื่น ๆ 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทิงวิทยาคม โรงเรียนไม้ยาวิทยาคม

2. ในแต่ละโรงเรียนสุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มา 3 ห้อง จะได้นักเรียนในโรงเรียนในอำเภอเมือง 6 ห้อง จำนวนนักเรียน 215 คน นักเรียนในโรงเรียนในอำเภออื่น ๆ 6 ห้อง จำนวนนักเรียน 239 คน รวมทั้งสิ้น 12 ห้อง จะได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 454 คน และผู้ปกครองของนักเรียนจำนวน 454 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่มากกว่าที่กำหนดไว้ในตาราง ยามาเน (Yamane. 1967 : 886) จำนวนกลุ่มตัวอย่างแสดงไว้ในตาราง 1

ตาราง 1 รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมือง อำเภออื่น ๆ และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียน

โรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวนนักเรียน	จำนวนผู้ปกครอง
<u>ในอำเภอเมือง</u>		
สามัคคีวิทยาคม 2		
ม.1/1	38	38
ม.1/3	45	45
ม.1/4	37	37
ดอนชัยวิทยาคม		
ม.1/1	32	32
ม.1/2	25	25
ม.1/4	38	38
รวม	215	215
<u>ในอำเภออื่น ๆ</u>		
เทิงวิทยาคม		
ม.1/3	40	40
ม.1/4	41	41
ม.1/5	39	39
ไม้ยาวิทยาคม		
ม.1/2	35	35
ม.1/3	40	40
ม.1/4	44	44
รวม	239	239
รวม	454	454

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุดได้แก่

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน มี 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับคะแนนเฉลี่ยที่อยู่อาศัยปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครองซึ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม สถานภาพส่วนตัว ได้แก่ รายได้ ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้าน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียน มีวิธีดำเนินการตามลำดับดังนี้

1.1 สัมภาษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เข้าใช้ห้องสมุดเป็นประจำ จำนวน 30 คน เมื่อวันที่ 14-18 กรกฎาคม 2540 เพื่อสอบถามถึงพฤติกรรมในการอ่านหนังสือ

1.2 ศึกษาเอกสาร วารสารและงานวิจัยของ วิทยา วิมลถนนอม อังคณา กล่อมฤทธิ์ และงานวิจัยเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่านอื่น ๆ แล้วสรุปออกมาเป็นด้าน ๆ ได้แก่ การใช้เวลาวางอ่านหนังสือ ลักษณะการอ่าน การใช้บริการห้องสมุด การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่าน ทศนคติที่ดีต่อการอ่าน

1.3 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน และลักษณะของผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน มาสร้างแบบสอบถามมีข้อคำถามถึงพฤติกรรมเกี่ยวกับการอ่านครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ การใช้เวลาวางอ่านหนังสือ ลักษณะการอ่าน การใช้บริการห้องสมุด การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่าน และมีทศนคติที่ดีต่อการอ่าน จำนวน 85 ข้อ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาณิพนธ์ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและสำนวนภาษาพร้อมกับพิจารณาเลือกข้อที่เห็นว่าเหมาะสม ได้แบบสอบถาม จำนวน 47 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

1.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับจากประธานและกรรมการควบคุมปริญญาณิพนธ์มาแก้ไขปรับปรุงและเพิ่มเติมได้แบบสอบถามจำนวน 51 ข้อ นำไปให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาณิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง และใช้เป็นแบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ซึ่งมีอยู่ 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของนักเรียน มี 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียน มี 51 ข้อ

2. แบบสอบถามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง

2.1 สัมภาษณ์ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงจำนวน 30 คน เมื่อวันที่ 19-22 กรกฎาคม 2540 เพื่อสอบถามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้าน

2.2 ศึกษาเอกสาร วารสาร งานวิจัยของ ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ พาณี พิทักษ์ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่านที่บ้าน และจิตวิทยาเกี่ยวกับการสร้างพฤติกรรม

2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และศึกษาค้นคว้ามาสร้างเป็นแบบสอบถาม จำนวน 50 ข้อ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาณิพนธ์ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและสำนวนภาษาพร้อมกับพิจารณาเลือกข้อที่เห็นว่าเหมาะสม เกี่ยวกับสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง จำนวน 32 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ ชนิด 3 ตัวเลือก

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับจากประธานและกรรมการควบคุมปริญญาณิพนธ์มาแก้ไขปรับปรุงและเสนอให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาณิพนธ์พิจารณาใช้เป็นแบบสอบถามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้าน ซึ่งมีอยู่ 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ปกครอง มี 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง มี 32 ข้อ

3. นำแบบสอบถามนิสัยรักการอ่านและแบบสอบถามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านไปทดลองกับนักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทิงวิทยาคมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2541 เพื่อทดสอบความเข้าใจในข้อคำถาม ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 30 ชุด เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2541 นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนตอบแบบสอบถามครบทุกข้อ นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนเข้าใจข้อคำถามทุกข้อ ผู้วิจัยได้รายงานผลการทดสอบแบบสอบถามให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาพันธ์ทราบ เพื่อขอความเห็นจากประธานและกรรมการควบคุมปริญญาพันธ์ใช้แบบสอบถามดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ชุดที่ 1 แบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพส่วนตัวของนักเรียน

1. เพศของนักเรียน

[] ชาย

[] หญิง

2. ระดับคะแนนเฉลี่ยในภาคเรียนสุดท้ายที่ผ่านมาของนักเรียน

[] คะแนนเฉลี่ย 0.00 - 1.00

[] คะแนนเฉลี่ย 1.01 - 2.00

[] คะแนนเฉลี่ย 2.01 - 3.00

[] คะแนนเฉลี่ย 3.01 - 4.00

ฯลฯ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

ข้อ	รายการ	ระดับ การปฏิบัติ มากที่สุด	ระดับ การปฏิบัติ มาก	ระดับ การปฏิบัติ ปานกลาง	ระดับ การปฏิบัติ น้อย	ระดับ การปฏิบัติ น้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าจะอ่านหนังสือเมื่อมีเวลาว่าง					
2	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการอ่านหนังสือทำให้เป็นคนฉลาดรอบรู้					
3	ข้าพเจ้าค้นคว้าอ่านหนังสือในห้องสมุด					
4	ข้าพเจ้าจะพูดคุยกับเพื่อน ๆ ถึงเรื่องราวในหนังสือที่ได้อ่านมา					
	ฯลฯ					

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ปกครอง

1. รายได้รวมของบิดามารดา หรือรายได้รวมของผู้ปกครอง

- ☐ ต่ำกว่า 4,000 บาท
☐ 4,001 - 8,000 บาท
☐ 8,001 - 12,000 บาท
☐ มากกว่า 12,000 บาท

2. ท่านได้รับการศึกษาขั้นสูงสุดในระดับใด

- ☐ ประถมศึกษา หรือต่ำกว่าประถมศึกษา
☐ มัธยมศึกษา
☐ อาชีวศึกษา หรืออนุปริญญา
☐ อุดมศึกษา

ฯลฯ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้าน

1. ใน 1 ปีที่ผ่านมาท่านเคยซื้อหนังสือให้แก่เด็กในปกครอง

- ☐ ซื้อประมาณ 5 ครั้งขึ้นไป ☐ 1 - 4 ครั้ง ☐ ไม่เคยซื้อให้

2. ท่านซื้อหนังสือพิมพ์ ที่มีจำหน่ายในท้องตลาดมาอ่านที่บ้าน

- ☐ ซื้อทุกวัน ☐ นาน ๆ ซื้อครั้ง ☐ ไม่เคยซื้อเลย

3. เด็กในปกครองของท่านเคยอ่านหนังสือร่วมกับท่านบ่อยเพียงใด

- ☐ 3 ครั้ง ต่อ 1 สัปดาห์ ☐ 1-2 ครั้ง ต่อ 1 สัปดาห์ ☐ ไม่เคยอ่านร่วมกัน

4. ท่านเคยชมเชยเมื่อท่านเห็นเด็กในปกครองของท่านอ่านหนังสือ

- ☐ ทุกครั้งที่เห็น ☐ นาน ๆ ครั้ง ☐ ไม่เคยชมเลย

5. ท่านเคยแนะนำให้เด็กในปกครองของท่านเห็นถึงประโยชน์ในการอ่านหนังสือ

- ☐ ทุกครั้งที่อ่านหนังสือร่วมกัน ☐ นาน ๆ ครั้ง ☐ ไม่เคยแนะนำเลย

ฯลฯ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงผู้อำนวยการสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย และนำหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดเชียงรายไปติดต่อกับอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2541
2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปแจกให้แก่นักเรียนด้วยตนเองและฝากนักเรียนนำไปให้ผู้ปกครองตอบ จำนวน 454 ชุด ทั้งของนักเรียนและผู้ปกครอง โดยผู้วิจัยชี้แจงวิธีการตอบแบบสอบถาม และขอความร่วมมือจากนักเรียน ในกรณีที่ผู้ปกครองอ่านหนังสือไม่ออกให้นักเรียนอ่านคำถามในแบบสอบถามให้ผู้ปกครองฟังและให้ผู้ปกครองตอบคำถาม โดยนักเรียนเป็นคนทำเครื่องหมายลงในแบบสอบถาม เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2541 และนำส่งกลับคืนที่ครูประจำชั้น ในวันที่ 2 มีนาคม 2541 จากนั้นผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนจากครูประจำชั้นอีกครั้งเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2541 ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 454 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทั้งหมดทำการคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ โดยมีวิธีการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รวบรวมได้ พบว่ามีแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ จำนวน 2 ฉบับ เป็นแบบสอบถามจากนักเรียนโรงเรียนในเมือง และแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 452 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.56
2. นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ของชุดที่ 1 และชุดที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ สถานภาพส่วนตัวของนักเรียนและผู้ปกครองมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
3. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 ของชุดที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน ที่นักเรียนได้ปฏิบัติบ่อยเพียงใดตามน้ำหนักของคะแนน ดังนี้

พฤติกรรมที่แสดงออกว่ามีนิสัยรักการอ่านมากที่สุด	มีค่าคะแนน 5
พฤติกรรมที่แสดงออกว่ามีนิสัยรักการอ่านมาก	มีค่าคะแนน 4
พฤติกรรมที่แสดงออกว่ามีนิสัยรักการอ่านปานกลาง	มีค่าคะแนน 3
พฤติกรรมที่แสดงออกว่ามีนิสัยรักการอ่านน้อย	มีค่าคะแนน 2
พฤติกรรมที่แสดงออกว่ามีนิสัยรักการอ่านน้อยที่สุด	มีค่าคะแนน 1

มาตรวจให้คะแนนแล้วคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) กำหนดเกณฑ์ในการแปลผล ตามระดับคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่าน ดังนี้

4.50 - 5.00	ถือว่า มีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	ถือว่า มีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	ถือว่า มีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	ถือว่า มีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	ถือว่า มีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. นำคำตอบจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ของชุดที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง เป็นแบบเลือกตอบชนิด 3 ตัวเลือก โดยข้อมูลที่ได้นำไปแปลความหมายเป็นคะแนน ดังนี้

ตอบข้อแรก มีค่าคะแนน 3

ตอบข้อที่สอง มีค่าคะแนน 2

ตอบข้อที่สาม มีค่าคะแนน 1

รวมค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านทั้งหมดแล้วหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลตามระดับคะแนนเฉลี่ยของสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง ดังนี้

2.50 - 3.00 ถือว่า สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก

1.50 - 2.49 ถือว่า สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง

1.00 - 1.49 ถือว่า สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อย

5. ทดสอบความแตกต่างของนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวแปร 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศของนักเรียน ที่อยู่อาศัยปัจจุบันของนักเรียน โดยการทดสอบค่า t (t -test)

6. ทดสอบความแตกต่างของนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวแปร 3 กลุ่ม ได้แก่ ระดับคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน รายได้ของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง โดยการทดสอบค่า F (F -test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ความแปรปรวน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F - distribution
df	แทน	ระดับของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Square)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัวของนักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. สถานภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง
3. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย
4. เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามตัวแปรคัดสรร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพส่วนตัวของนักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.1 สถานภาพส่วนตัวของนักเรียนทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตัวแปรคัดสรร

ได้แก่ เพศ ระดับคะแนนเฉลี่ย ที่อยู่ปัจจุบัน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 สถานภาพส่วนตัวของนักเรียนจำแนกตามตัวแปรคัตสรร ได้แก่ เพศ ระดับคะแนนเฉลี่ย
ที่อยู่ปัจจุบัน

ตัวแปรคัดสรร		ชาย		หญิง		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ระดับคะแนนเฉลี่ย</u>							
0.00 - 1.00	ในเขตเทศบาล	7	1.55	2	0.44	9	1.99
	นอกเขตเทศบาล	9	2.00	3	0.66	12	2.66
	รวม	16	3.54	5	1.10	21	4.65
1.01 - 2.00	ในเขตเทศบาล	44	9.73	30	6.64	74	16.37
	นอกเขตเทศบาล	68	15.04	47	10.40	115	25.44
	รวม	112	24.77	77	17.04	189	41.81
2.01 - 3.00	ในเขตเทศบาล	46	10.18	39	8.63	85	18.81
	นอกเขตเทศบาล	28	6.19	54	11.95	82	18.14
	รวม	74	16.37	93	20.58	167	36.95
3.01 - 4.00	ในเขตเทศบาล	9	1.99	16	3.55	25	5.54
	นอกเขตเทศบาล	20	4.42	30	6.64	50	11.06
	รวม	29	6.41	46	10.19	75	16.60
<u>ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน</u>							
	ในเขตเทศบาล	106	23.45	87	19.25	193	42.70
	นอกเขตเทศบาล	125	27.65	134	29.65	259	57.30
	รวม	231	51.10	221	48.90	452	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่านักเรียนส่วนมากเป็นนักเรียนชาย จำนวน 231 คน (ร้อยละ 51.1) ส่วนมากอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล จำนวน 125 คน (ร้อยละ 27.6) และเป็นนักเรียนหญิง จำนวน 221 คน (ร้อยละ 48.9) ส่วนมากอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล จำนวน 134 คน (ร้อยละ 29.6)

ทางด้านระดับคะแนนเฉลี่ย พบว่ามีนักเรียนจำนวนมากมีระดับคะแนนเฉลี่ย 1.01-2.00 จำนวน 189 คน (ร้อยละ 41.8) ส่วนมากเป็นนักเรียนชายที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล จำนวน 68 คน (ร้อยละ 15.0) และน้อยที่สุดคือนักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ย 0.00-1.00 จำนวน 21 คน (ร้อยละ 4.6) ส่วนมากเป็นนักเรียนชายที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล จำนวน 9 คน (ร้อยละ 2.0)

ที่อยู่อาศัยปัจจุบันของนักเรียน พบว่านักเรียนส่วนมากอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล จำนวน 259 คน (ร้อยละ 57.3) และเป็นนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 193 คน (ร้อยละ 42.7)

1.2 สถานภาพส่วนตัวของผู้ปกครองของนักเรียนทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามตัวแปรคัดสรร ได้แก่ รายได้ของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง สภาพการส่งเสริม
การอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 สถานภาพส่วนตัวของผู้ปกครองจำแนกตามตัวแปรคัดสรร ได้แก่ รายได้ ระดับการศึกษา
สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้าน

ตัวแปรคัดสรร	สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้าน							
	มาก		ปานกลาง		น้อย		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>รายได้ต่อเดือน</u>								
ประถม ฯ	24	5.4	194	42.9	2	0.4	220	48.7
น้อยกว่า 4,000 มัธยม ฯ	4	0.9	25	5.6	1	0.2	30	6.7
อาชีว ฯ	-	-	1	0.2	-	-	1	0.2
อุดม ฯ	-	-	1	0.2	-	-	1	0.2
รวม	28	6.3	221	48.9	3	0.6	252	55.8
ประถม ฯ	5	1.1	63	14.0	1	0.2	69	15.3
4,001-8,000 มัธยม ฯ	12	2.7	28	6.2	1	0.2	41	9.1
อาชีว ฯ	3	0.7	2	0.4	-	-	5	1.1
อุดม ฯ	-	-	1	0.2	-	-	1	0.2
รวม	20	4.5	94	20.8	2	0.4	116	25.7
ประถม ฯ	1	0.2	14	3.1	-	-	15	3.3
8,001-12,000 มัธยม ฯ	3	0.8	9	2.0	-	-	12	2.8
อาชีว ฯ	1	0.2	10	2.2	-	-	11	2.4
อุดม ฯ	2	0.4	5	1.1	-	-	7	1.5
รวม	7	1.6	38	8.4	-	-	45	10.0
ประถม ฯ	-	-	2	0.4	-	-	2	0.4
มากกว่า 12,000 มัธยม ฯ	2	0.4	4	0.9	-	-	6	1.3
อาชีว ฯ	1	0.2	11	2.5	-	-	12	2.7
อุดม ฯ	5	1.1	14	3.1	-	-	19	4.2
รวม	8	1.7	31	6.9	-	-	39	8.6
<u>ระดับการศึกษา</u>								
ประถมศึกษา ฯ	30	6.7	273	60.4	3	0.7	306	67.8
มัธยม ฯ	21	4.7	66	14.6	2	0.4	89	19.7
อาชีว ฯ	5	1.1	24	5.3	-	-	29	6.4
อุดมศึกษา	7	1.5	21	4.7	-	-	28	6.2
รวม	63	14.0	384	84.9	5	1.1	452	100.0

จากตาราง 3 แสดงว่าผู้ปกครองของนักเรียนส่วนมากมีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 4,000 บาท จำนวน 252 คน (ร้อยละ 55.8) ส่วนมากมีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 220 คน (ร้อยละ 48.7) ส่วนน้อยมีการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.2) และน้อยที่สุดคือ ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 12,000 บาท จำนวน 39 คน (ร้อยละ 8.6) ส่วนมากมีการศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 19 คน (ร้อยละ 4.2) ส่วนน้อยมีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 2 คน (ร้อยละ 0.4)

ส่วนระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่าผู้ปกครองของนักเรียนส่วนมากมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 306 คน (ร้อยละ 67.8) น้อยที่สุด คือ ผู้ปกครองที่มีการศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา จำนวน 28 คน (ร้อยละ 6.2)

สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง พบว่านักเรียนส่วนมากได้รับการส่งเสริมการอ่านที่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 384 คน (ร้อยละ 84.9) น้อยที่สุดคือ นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านที่บ้านอยู่ในระดับน้อย จำนวน 5 คน (ร้อยละ 1.1)

2. สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง

ข้อ	สภาพการส่งเสริมการอ่าน	X	S.D.	แปลผล
1.	ท่านซื้อหนังสือพิมพ์มาอ่านที่บ้าน	1.84	.63	ปานกลาง
2.	ท่านซื้อวารสาร นิตยสาร ที่มีจำหน่ายในท้องตลาดมาอ่านที่บ้าน	1.64	.59	ปานกลาง
3.	ใน 1 ปีที่ผ่านมาท่านซื้อหนังสือให้แก่เด็กในปกครอง	2.23	.60	ปานกลาง
4.	เมื่อท่านอ่านหนังสือแล้วท่านเก็บหนังสือไว้ตามชั้น หรือที่เก็บให้เรียบร้อย	2.63	.60	มาก
5.	ท่านพูดคุยถึงเรื่องราวในหนังสือกับบุคคลในครอบครัว	2.60	.55	มาก
6.	ท่านกำหนดเวลาให้เด็กได้อ่านหนังสือ	2.55	.71	มาก
7.	ท่านจัดสถานที่ให้เด็กได้อ่านหนังสือ	2.11	.47	ปานกลาง
8.	ท่านพาเด็กไปร้านขายหนังสือ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกซื้อหนังสือ	1.79	.73	ปานกลาง
9.	ท่านพาเด็กเข้าไปใช้บริการของห้องสมุดประชาชนหรือที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	1.42	.60	น้อย
10.	ท่านให้เด็กช่วยเก็บ จัดหนังสือให้เรียบร้อยง่ายต่อการหยิบอ่าน	2.24	.83	ปานกลาง
11.	เมื่อเด็กยังเล็กท่านเล่านิทานหรือเรื่องราวต่าง ๆ ให้เด็กฟัง	1.81	.6	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการส่งเสริมการอ่าน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
12.	ช่วงที่เด็กยังอ่านหนังสือไม่ได้ ท่านอ่านหนังสือให้เด็กฟัง	2.01	.52	ปานกลาง
13.	ท่านร่วมเล่นเกมและทายปัญหาต่าง ๆ จากหนังสือร่วมกับเด็ก	2.32	.62	ปานกลาง
14.	ท่านแนะนำให้เด็กอ่านข่าว หรือเรื่องราวที่น่าสนใจ ในหนังสือ วารสาร นิตยสาร และหนังสือพิมพ์	1.92	.50	ปานกลาง
15.	ท่านพูดคุยกับเด็กถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการอ่านหนังสือ เช่น อ่านไม่คล่อง เป็นต้น	2.13	.56	ปานกลาง
16.	ท่านอธิบายให้เด็กทราบถึงประโยชน์ของการอ่านหนังสือ เช่น การอ่านหนังสือทำให้เป็นคนฉลาดรอบรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ เป็นต้น	2.21	.59	ปานกลาง
17.	ท่านชี้แจงให้เด็กเข้าใจถึงเหตุที่ห้ามอ่านหนังสือที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก	2.42	.60	ปานกลาง
18.	ท่านสอนให้เด็กรู้จักวิธีการอ่านหนังสือที่ถูกต้อง เช่น การออกเสียงถูกต้องชัดเจนแบ่งวรรคตอนจับใจความได้	2.66	.58	มาก
19.	ท่านสอนให้เด็กรู้จักวิธีค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เช่น ดูหน้าสารบัญว่ามีเรื่องที่น่าสนใจหรือไม่ อยู่หน้าใด การอ่าน คำนำเพื่อทราบวัตถุประสงค์ของการแต่งหนังสือเล่มนั้น	2.08	.58	ปานกลาง
20.	ท่านแนะนำให้เด็กพยายามตอบปัญหาด้วยตนเองโดยแนะนำให้ไปหาคำตอบจากหนังสือที่เกี่ยวข้อง	1.97	.58	ปานกลาง
21.	ท่านชี้แจงให้เด็กทราบว่า การอ่านหนังสือควรอ่านทุกวันแม้ว่าจะใช้เวลาแต่ละวันเพียงนิดเดียวก็ยังดีกว่าไม่อ่านเลย	2.34	.55	ปานกลาง
22.	ท่านดักเตือนหรือลงโทษ เมื่อพบว่าเด็กฉีกหรือทำลายหนังสือ	2.48	.57	ปานกลาง
23.	ท่านสนับสนุนและชักชวนให้เด็กยืมหนังสือมาอ่าน เช่น ยืมหนังสือจากห้องสมุดโรงเรียนหรือห้องสมุดประชาชน	2.55	.59	มาก
24.	ท่านพูดหรือแสดงกริยายกย่องชมเชยเมื่อเห็นเด็กอ่านหนังสือ	2.61	.61	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการส่งเสริมการอ่าน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
25.	ท่านสนับสนุนให้เด็กของท่านสนิทสนมกับบุคคลในครอบครัวอื่นที่ชอบอ่านหนังสือ	2.03	.54	ปานกลาง
26.	ท่านให้หนังสือหรือเกมต่อตัวอักษรเป็นรางวัลหรือเป็นของขวัญเนื่องในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันเกิด สอบได้คะแนนดี เป็นต้น	2.52	.62	มาก
27.	ท่านให้เงินแก่เด็กสำหรับไปซื้อหนังสือตามความสนใจของเด็กเอง	2.40	.68	ปานกลาง
28.	ท่านจัดหาหนังสือที่เหมาะสมกับวัย นิสัย และความสนใจของเด็ก ให้แก่เด็ก (เช่น ชื้อหรือบอกรับ หนังสือ วารสารสำหรับเด็ก)	1.89	.69	ปานกลาง
29.	ท่านเลือกซื้อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารที่มีภาคพิเศษสำหรับเด็ก	2.41	.68	ปานกลาง
30.	ท่านจะพูดคุยเปรียบเทียบละครทางโทรทัศน์ วิทยุกับเนื้อเรื่องในหนังสือ	1.91	.66	ปานกลาง
31.	ท่านซักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของหนังสือที่เด็กอ่าน	2.35	.66	ปานกลาง
32.	ท่านเคยให้เด็กอ่านหนังสือให้ฟัง	2.55	.60	มาก
	รวม	2.21	.32	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่าสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้ปกครองส่งเสริมการอ่าน มากที่สุดคือการสอนให้เด็กรู้จักวิธีการอ่านหนังสือที่ถูกต้อง เช่น การออกเสียงถูกต้องชัดเจน การแบ่งวรรคตอน จับใจความสำคัญได้ ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.66$) ผู้ปกครองส่งเสริมการอ่านน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้ปกครองจัดหาหนังสือที่เหมาะสมกับวัย นิสัย และความสนใจของเด็ก ให้แก่เด็ก (เช่น ชื้อหรือบอกรับหนังสือ วารสารสำหรับเด็ก) ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.89$) ผู้ปกครองซื้อหนังสือพิมพ์มาอ่านที่บ้าน ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.84$) เมื่อเด็กยังเล็กผู้ปกครองเล่านิทานหรือเรื่องราวต่าง ๆ ให้เด็กฟัง ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.81$) ผู้ปกครองพาเด็กไปร้านขายหนังสือ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกซื้อหนังสือ ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.79$) ผู้ปกครองซื้อวารสาร นิตยสาร ที่มีจำหน่ายในท้องตลาดมาอ่านที่บ้าน ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.64$) และผู้ปกครองพาเด็กเข้าไปใช้บริการของห้องสมุดประชาชนหรือที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน อยู่อันดับสุดท้าย ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.42$)

3. นิสัรการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย

3.1 นิสัรการอ่านของนักเรียนจำแนกตามเพศของนักเรียน ระดับคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน และที่อยู่อาศัยปัจจุบันของนักเรียน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 นิสัรการอ่านของนักเรียนจำแนกตามเพศ ระดับคะแนนเฉลี่ย และที่อยู่อาศัยปัจจุบันของนักเรียน

ตัวแปรจัดสรร	นิสัรการอ่าน		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
ชาย	2.86	.53	ปานกลาง
หญิง	2.95	.45	ปานกลาง
รวม	2.91	.49	ปานกลาง
0.00 - 1.00	2.49	.47	น้อย
1.01 - 2.00	2.82	.50	ปานกลาง
2.01 - 3.00	2.96	.42	ปานกลาง
3.01 - 4.00	3.13	.50	ปานกลาง
รวม	2.91	.49	ปานกลาง
ในเขตเทศบาล	2.94	.49	ปานกลาง
นอกเขตเทศบาล	2.89	.49	ปานกลาง
รวม	2.91	.49	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีนิสัรการอ่านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$) โดยนักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีนิสัรการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$ และ $\bar{X} = 2.87$)

นิสัรการอ่านของนักเรียนจำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$) โดยนักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ย 3.01-4.00 มีนิสัรการอ่านสูงที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) ส่วนนักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ย 0.00-1.00 มีนิสัรการอ่านต่ำที่สุด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.49$)

นิสัรการอ่านของนักเรียนจำแนกตามที่อยู่อาศัยปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$) โดยนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล และนักเรียนที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลมีนิสัรการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$ และ $\bar{X} = 2.89$)

3.2 นิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามรายได้ของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 นิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามรายได้ ระดับการศึกษา และสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง

ตัวแปรคัดสรร	นิสัยรักการอ่าน		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
น้อยกว่า 4,000 บาท	2.85	.49	ปานกลาง
4,001 - 8,000 บาท	2.96	.47	ปานกลาง
8,001 - 12,000 บาท	2.94	.51	ปานกลาง
มากกว่า 12,000 บาท	3.08	.58	ปานกลาง
รวม	2.91	.49	ปานกลาง
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่าประถมศึกษา	2.86	.48	ปานกลาง
มัธยมศึกษา	3.01	.48	ปานกลาง
อาชีวศึกษาหรืออนุปริญญา	2.88	.53	ปานกลาง
อุดมศึกษา	3.15	.51	ปานกลาง
รวม	2.91	.49	ปานกลาง
สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านอยู่ในระดับมาก	3.06	.52	ปานกลาง
สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง	2.89	.47	ปานกลาง
สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านอยู่ในระดับน้อย	2.41	1.12	น้อย
รวม	2.91	.49	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่านิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามรายได้ของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$) โดยนักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้มากกว่า 12,000 บาท มีนิสัยรักการอ่านสูงที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$) ส่วนนักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้น้อยกว่า 4,000 บาท มีนิสัยรักการอ่านต่ำที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.85$)

นิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$) นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาระดับอุดมศึกษามีนิสัยรักการอ่านสูงที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) และนักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าประถมศึกษา มีนิสัยรักการอ่านต่ำที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.86$)

นิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$) โดยนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านที่บ้านอยู่ในระดับมาก มีนิสัยรักการอ่านสูงที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) ส่วนนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านอยู่ในระดับน้อย มีนิสัยรักการอ่านต่ำที่สุด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.41$)

4. เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามตัวแปรคัดสรร

4.1 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามเพศ ปรากฏผลดังแสดงใน

ตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามเพศ

เพศ	นิสัยรักการอ่าน		t
	$\bar{X}$	S.D.	
ชาย	2.86	.53	1.96*
หญิง	2.95	.45	

$$t_{(.05)} = 1.96$$

$$t_{(.01)} = 2.57$$

จากตาราง 7 แสดงว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตรงตามสมมุติฐานข้อ 1 ที่ว่า นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน

4.2 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ย ปรากฏผล
ดังตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียน จำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ย

ระดับคะแนนเฉลี่ย	df	SS	MS	F
ในกลุ่ม	3	9.46	3.15	
ระหว่างกลุ่ม	448	99.79	.22	14.15**
รวม	451	109.25		

$$F_{(.01 : df = 3, 448)} = 3.83$$

จากตาราง 8 แสดงว่านักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตรงตามสมมุติฐานข้อ 2 และนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls test) โดยตั้งค่านัยสำคัญที่ .05 ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ยที่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ระดับคะแนนเฉลี่ย		0.00-1.00	1.01-2.00	2.01-3.00	3.01-4.00
	$\bar{X}$	2.49	2.82	2.96	3.13
0.00 - 1.00	2.49	-	.43*	.47*	.64*
1.01 - 2.00	2.82		-	.14*	.31*
2.01 - 3.00	2.96			-	.17*
3.01 - 4.00	3.13				-

จากตาราง 9 แสดงว่านิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยแตกต่างกันเป็นรายคู่ดังนี้

นักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ย 3.01-4.00 มีนิสัยรักการอ่านมากกว่านักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ย 2.01-3.00, 1.01-2.00, 0.00-1.00

นักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ย 2.01-3.00 มีนิสัยรักการอ่านมากกว่านักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ย 1.01-2.00 และ 0.00-1.00

นักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ย 1.01-2.00 มีนิสัยรักการอ่านมากกว่านักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ย 0.00-1.00

4.3 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามที่อยู่อาศัยปัจจุบันปรากฏผลดังแสดงในตาราง 10

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามที่อยู่อาศัยปัจจุบัน

ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน	นิสัยรักการอ่าน		t
	$\bar{X}$	S.D	
ในเขตเทศบาล	2.94	.49	1.03
นอกเขตเทศบาล	2.89	.50	

$$t_{(.05)} = 1.96$$

จากตาราง 10 แสดงว่านักเรียนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล มีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือมีนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกัน ไม่ตรงตามสมมุติฐานข้อ 3 ที่ว่านักเรียนที่มีที่อยู่อาศัยปัจจุบันแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน

4.4 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามรายได้ของผู้ปกครองปรากฏผลดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามรายได้ของผู้ปกครอง

รายได้	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	2.34	.78	3.27*
ภายในกลุ่ม	448	106.91	.24	
รวม	451	109.25		

$$F_{(.05 : df = 3, 448)} = 2.62$$

จากตาราง 11 แสดงว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตรงตามสมมุติฐานข้อ 4 นำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls test) โดยตั้งค่านัยสำคัญที่ .05 ปรากฏผลดังตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามรายได้ของผู้ปกครองที่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

รายได้/เดือน	$\bar{X}$	น้อยกว่า		มากกว่า	
		4,000	4,001-8,000	8,001-12,000	12,000
		2.85	2.94	2.96	3.08
น้อยกว่า 4,000 บาท	2.85	-	.09	.11	.23*
4,001-8,000 บาท	2.94		-	.02	.14
8,001-12,000 บาท	2.96			-	.12
มากกว่า 12,000 บาท	3.08				-

จากตาราง 12 แสดงว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยแตกต่างกันเป็นรายคู่ ดังนี้

นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 12,000 บาท มีนิสัยรักการอ่านมากกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 4,000 บาท ส่วนกลุ่มอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

4.5 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ระดับการศึกษา	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	3.26	1.09	
ภายในกลุ่ม	448	105.98	.24	4.60**
รวม	451	109.25		

$$.01 \quad F_{(.01; df = 3, 448)} = 3.83$$

จากตาราง 13 แสดงว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตรงตามสมมุติฐาน ข้อ 5 นำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีนิวแมน-คูลส์ (Newman Keuls test) โดยตั้งค่านัยสำคัญที่ .05 ปรากฏผลดังตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา		ประถมศึกษาหรือต่ำกว่าประถมศึกษา	อาชีวศึกษาหรืออนุปริญญา	มัธยมศึกษา	อุดมศึกษา
	$\bar{X}$	2.86	2.88	3.01	3.15
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่าประถมศึกษา	2.86	-	.02	.15*	.29*
อาชีวศึกษาหรืออนุปริญญา	2.88		-	.23	.27
มัธยมศึกษา	3.01			-	.14
อุดมศึกษา	3.15				-

จากตาราง 14 แสดงว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 โดยแตกต่างกันเป็นรายคู่ดังนี้

นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาระดับอุดมศึกษามีนิสัยรักการอ่านมากกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าประถมศึกษา

นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาระดับมัศึกษามีนิสัยรักการอ่านมากกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าประถมศึกษา ส่วนกลุ่มอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

4.6 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง

สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้าน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	2.73	1.37	
ภายในกลุ่ม	449	106.52	.24	5.75**
รวม	451	209.25		

$$F_{(.01; df = 2, 449)} = 2.58$$

จากตาราง 15 แสดงว่านักเรียนที่มีสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านต่างกัน มีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตรงตามสมมุติฐานข้อ 6 นำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls test) โดยตั้งค่านัยสำคัญที่ .05 ปรากฏผลดังตาราง 16

ตาราง 16 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครองที่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

สภาพการส่งเสริม การส่งเสริมการอ่าน		สภาพการส่งเสริม การอ่านที่บ้าน อยู่ในระดับน้อย	สภาพการส่งเสริม การอ่านที่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง	สภาพการส่งเสริม การอ่านที่บ้าน อยู่ในระดับมาก
	$\bar{X}$	2.41	2.89	3.06
สภาพการส่งเสริมการ อ่านอยู่ในระดับน้อย	2.41	-	.48*	.65*
สภาพการส่งเสริมการ อ่านอยู่ในระดับปานกลาง	2.89		-	.17*
สภาพการส่งเสริมการ อ่านอยู่ในระดับมาก	3.06			-

จากตาราง 16 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านที่บ้านต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยแตกต่างกันเป็นรายคู่ ดังนี้

นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านที่บ้านอยู่ในระดับมาก มีนิสัยรักการอ่านมากกว่านักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านที่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านที่บ้านอยู่ในระดับน้อย

นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านที่บ้านอยู่ในระดับปานกลางมีนิสัยรักการอ่านมากกว่านักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านที่บ้านอยู่ในระดับน้อย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามตัวแปรคัตสรร

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีที่อยู่อาศัยปัจจุบันแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้แตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
6. นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านที่บ้านแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2540 จำนวน 9,511 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) เป็นกลุ่มโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง และกลุ่มโรงเรียนในอำเภออื่น ๆ ในแต่ละกลุ่มสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จะได้กลุ่มละ 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนในเขตอำเภอเมือง ได้แก่ โรงเรียนสามัคคี 2 โรงเรียน ดอนชัยวิทยาคม และโรงเรียนในเขตอำเภออื่น ๆ ได้แก่ โรงเรียนเทิงวิทยาคม และโรงเรียนไม้ยาวิทยาคม แต่ละโรงเรียนสุ่มอย่างง่ายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาโรงเรียนละ 3 ห้อง รวมทั้งหมด 12 ห้องเรียน จะได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียน จำนวน 454 คน และผู้ปกครองของนักเรียน จำนวน 454 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม มีจำนวน 2 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่ เพศ ระดับคะแนนเฉลี่ย ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ มีจำนวน 3 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวน 51 ข้อ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้าน ซึ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับ

ผู้ปกครองของนักเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ปกครอง ได้แก่ รายได้ ระดับการศึกษา มีจำนวน 2 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้าน มีจำนวน 32 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามทั้ง 2 ตอนเป็นแบบเลือกตอบ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยแจกแบบสอบถาม จำนวน 454 ฉบับ ให้แก่นักเรียน และฝากนักเรียนนำไปให้ผู้ปกครองของนักเรียน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 454 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ซึ่งมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

5.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รวบรวมได้ พบว่ามีแบบสอบถามไม่สมบูรณ์จำนวน 2 ฉบับ และแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 452 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.56

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โดยวิธีหาค่าร้อยละ

5.3 วิเคราะห์นิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามตัวแปรคัตสรร โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.4 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามตัวแปรคัตสรรของกลุ่มตัวแปร 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่า t (t -test)

5.5 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามตัวแปรคัตสรรของกลุ่มตัวแปร 3 กลุ่ม โดยการทดสอบค่า F (F -test) ถ้าพบความแตกต่างจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls test)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาตัวแปรคัตสรรที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย สรุปผลได้ดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัวของนักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 452 คน พบว่า

นักเรียนส่วนมากเป็นเพศชาย มีจำนวนร้อยละ 51.1 เพศหญิงร้อยละ 48.9 คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนส่วนมากอยู่ในระดับ 1.01-2.00 จำนวนร้อยละ 41.8 ต่ำสุดคือนักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ย 0.00-1.00 จำนวนร้อยละ 4.6 ที่อยู่อาศัยปัจจุบันพบว่า นักเรียนส่วนมากอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล จำนวนร้อยละ 57.3 และอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล จำนวนร้อยละ 42.7 ทางด้านผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองส่วนมากมีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 4,000 บาท จำนวนร้อยละ 55.8 ต่ำสุดคือผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 12,000 บาท จำนวนร้อยละ 8.6 ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนมากมีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวนร้อยละ 67.7 ต่ำสุดคือผู้ปกครองของนักเรียนมีการศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวนร้อยละ 6.2 ส่วนสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้าน พบว่าสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของนักเรียนส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 85 ต่ำสุดคือสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านอยู่ในระดับน้อย จำนวนร้อยละ 1.1

2. สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง พบว่าผู้ปกครองส่งเสริมการอ่านที่บ้านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.21$) ผู้ปกครองส่งเสริมการอ่านมากที่สุดโดยการสอนเด็กให้รู้จักวิธีอ่านหนังสือที่ถูกต้อง เช่น การออกเสียงถูกต้องชัดเจน การแบ่งวรรคตอน จับใจความสำคัญได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.66$) รองลงมาได้แก่ผู้ปกครองอ่านแล้วเก็บหนังสือไว้ตามชั้น หรือที่เก็บให้เรียบร้อย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.63$) ส่วนการส่งเสริมการอ่านที่ผู้ปกครองทำน้อยที่สุดได้แก่ ผู้ปกครองจัดหาหนังสือที่เหมาะสมกับวัยนิสัย และความสนใจของเด็ก ให้แก่เด็ก (เช่น ชื่อหรือบอกรับหนังสือ วารสารสำหรับเด็ก) ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.89$) ผู้ปกครองซื้อหนังสือพิมพ์มาอ่านที่บ้าน ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.84$) เมื่อเด็กยังเล็กผู้ปกครองเล่านิทาน หรือเรื่องราวต่าง ๆ ให้เด็กฟัง ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.81$) ผู้ปกครองพาเด็กไปร้านขายหนังสือ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกซื้อหนังสือ ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.79$) ผู้ปกครองซื้อวารสาร นิตยสาร ที่มีจำหน่ายในท้องตลาดมาอ่านที่บ้าน ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.64$) และผู้ปกครองพาเด็กเข้าไปใช้บริการของห้องสมุดประชาชนและที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.42$)

3. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรคัตสรร พบว่า

3.1 นิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$)

3.2 นิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีนิสัยรักการอ่าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$ และ $\bar{X} = 2.87$)

3.3 นิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ยพบว่า นักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ย 3.01-4.00 มีนิสัยรักการอ่านสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.13$) อยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ย 0.00-1.00 มีนิสัยรักการอ่านต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.49$) อยู่ในระดับน้อย

3.4 นิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามที่อยู่อาศัยปัจจุบันพบว่า นักเรียนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลมีนิสัยรักการอ่าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$ และ $\bar{X} = 2.89$)

3.5 นิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามจำแนกตามรายได้ของผู้ปกครอง พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 12,000 บาท มีนิสัยรักการอ่านสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.08$) อยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 4,000 บาท มีนิสัยรักการอ่านต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.85$) อยู่ในระดับปานกลาง

3.6 นิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครองพบว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาระดับอุดมศึกษามีนิสัยรักการอ่านสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.15$) อยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าประถมศึกษา มีนิสัยรักการอ่านต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.86$) อยู่ในระดับปานกลาง

3.7 นิสัยรักการอ่านของนักเรียนจำแนกตามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านพบว่า นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากที่บ้านอยู่ในระดับมาก มีนิสัยรักการอ่านสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.06$) อยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากที่บ้านอยู่ในระดับน้อยมีนิสัยรักการอ่านต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.41$) อยู่ในระดับน้อย

4. เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามตัวแปรคัตสรร โดยสรุป พบว่า

4.1 นักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน ระดับการศึกษาของผู้ปกครองแตกต่างกันและสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครองแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตรงตามสมมุติฐานข้อ 2 ข้อที่ 5 และข้อที่ 6

4.2 นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน ผู้ปกครองมีรายได้แตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตรงตามสมมุติฐานข้อ 1 และข้อ 4

4.3 นักเรียนที่มีที่อยู่อาศัยปัจจุบันแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่ตรงตามสมมุติฐานข้อที่ 3

อภิปรายผล

1. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย

ผลการศึกษาสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง พบว่าผู้ปกครองส่งเสริมการอ่านที่บ้านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้ปกครองส่งเสริมการอ่านมากที่สุด ได้แก่ การสอนเด็กให้รู้จักวิธีอ่านหนังสือที่ถูกต้อง เช่น การออกเสียงถูกต้องชัดเจน การแบ่งวรรคตอน จับใจความสำคัญได้ รองลงมา ได้แก่ ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างโดยการอ่านแล้วเก็บหนังสือไว้ตามชั้น หรือที่เก็บให้เรียบร้อย ส่วนการส่งเสริมการอ่านที่ผู้ปกครองทำน้อยที่สุดได้แก่ ผู้ปกครองจัดหาหนังสือที่เหมาะสมกับวัย นิสัย และความสนใจของเด็ก ให้แก่เด็ก (เช่น ชื่อหรือบอกรับหนังสือ วารสารสำหรับเด็ก) ผู้ปกครองซื้อหนังสือพิมพ์มาอ่านที่บ้าน เมื่อเด็กยังเล็กผู้ปกครองเล่านิทาน หรือเรื่องราวต่าง ๆ ให้เด็กฟัง ผู้ปกครองพาเด็กไปร้านขายหนังสือ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกซื้อหนังสือ ผู้ปกครองซื้อวารสาร นิตยสาร ที่มีจำหน่ายในท้องตลาดมาอ่านที่บ้าน และผู้ปกครองพาเด็กเข้าไปใช้บริการของห้องสมุดประชาชนและที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า ผู้ปกครองไม่ได้ส่งเสริมการอ่านเท่าที่ควร สาเหตุเพราะว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้น้อยต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพ ทำให้ไม่มีเวลาในการเสริมสร้างบรรยากาศในการอ่านที่บ้าน ตลอดจนไม่สามารถจัดหาหนังสือให้เด็กอ่านได้ตามความสนใจของเด็กซึ่งส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของเด็ก ตรงกับงานวิจัยของวิทยา วิมลถนอม (2530 : 100) พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านมากมีนิสัยรักการอ่านมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านน้อย และงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ (2528 : 84-86) พบว่าสภาพแวดล้อมที่บ้านเป็นตัวชี้ให้เห็นนิสัยรักการอ่านของเด็กได้เป็นอย่างดี ส่วนนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย พบว่า นิสัยรักการอ่านโดยรวมของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นิสัยรักการอ่านของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนเชื่อว่าคนที่อ่านหนังสือทำให้เป็นคนฉลาดและรอบรู้ รองลงมาได้แก่ นักเรียนเชื่อว่าคนที่อ่านหนังสือมากจะพบความสำเร็จในการเรียนได้ดีกว่านักเรียนที่ไม่อ่านหนังสือ นิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ นักเรียนใช้เวลาพักผ่อนโดยการอ่านหนังสือสารคดี เช่น หนังสือท่องเที่ยว หนังสือเกี่ยวกับงานอดิเรก นักเรียนเช่าหนังสือจากร้าน นักเรียนอ่านหนังสือตามร้านแต่ไม่ซื้อ นักเรียนอ่านหนังสือที่ได้รับรางวัล นักเรียนขอของขวัญเป็นหนังสือจากผู้ปกครอง ตอนเข้าก่อนเวลาโรงเรียนเข้านักเรียนเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุด นักเรียนไปขอคำแนะนำในเรื่องการอ่านจากบรรณารักษ์ นักเรียนติดตามรายชื่อหนังสือใหม่จากบรรณารักษ์ห้องสมุด และหลังเลิกเรียนแล้วนักเรียนอ่านหนังสือในห้องสมุด นอกนั้นนิสัยรักการอ่านของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่านักเรียนยังไม่มีนิสัยรักการอ่านเท่าที่ควร สาเหตุมาจากสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็กไม่เอื้ออำนวยต่อการอ่าน เช่น ร้านขายหนังสือมีน้อย กิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านยังไม่ค่อยมี นอกจากนี้ผู้ปกครองอาจจะคิดว่าการส่งเสริมการอ่านเป็นหน้าที่ของทางโรงเรียน จึงละเลยไม่ส่งเสริมการอ่านเท่าที่ควร อีกทั้งไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน เพราะในชีวิตประจำวันของผู้ปกครองเองก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากการอ่าน สิ่งเหล่านี้จึงส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านค่อนข้างน้อย ตรงกับงานวิจัยของ พาณี พิทักษ์ (2532 : 75) ที่สำรวจเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีนิสัย

รักการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนยังไม่มีนิสัยรักการอ่านเท่าที่ควร และตรงกับคำกล่าวขององค์การวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ที่กล่าวไว้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศด้อยพัฒนาทางด้านการอ่าน (การอภิปรายเรื่องการอ่านนั้นสำคัญไฉน. 2531 : 29) ดังนั้น การที่นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนยังไม่มีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศอย่างยิ่ง

2. เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามตัวแปรคัดสรร

นิสัยรักการอ่านของนักเรียนแตกต่างกันในตัวแปรคัดสรรด้านเพศของนักเรียน ระดับคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน ราย ได้ของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง จากตัวแปรคัดสรรทั้ง 5 ตัว ที่พบว่านักเรียนมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน อธิบายได้ว่า

2.1 ในด้านเพศของนักเรียน พบว่า นักเรียนหญิงมีนิสัยรักการอ่านมากกว่านักเรียนชาย ตรงตามสมมุติฐานข้อ 1 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ พันธะนิยะ (2535 : 90-96) ที่พบว่านักเรียนหญิงมีพฤติกรรมการอ่านมากกว่านักเรียนชาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา กล่อมฤทธิ์ (2532 : 83-84) พบว่านักเรียนหญิงมีนิสัยรักการอ่านมากกว่านักเรียนชาย

2.2 ในเรื่องระดับคะแนนเฉลี่ย พบว่านักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากมีนิสัยรักการอ่านมากกว่านักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ เป็นผลมาจากนักเรียนได้ใช้ประโยชน์จากการอ่านไปพัฒนาการเรียน และมีความรู้กว้างขวางกว่านักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านน้อย ตรงตามสมมุติฐานข้อ 2 และสอดคล้องกับคำกล่าวของ สุขุม เจริญทรัพย์ (2531 : 41) ที่กล่าวว่าเด็กที่มีระดับสติปัญญาดีจะอ่านหนังสือมากกว่าเด็กที่มีระดับสติปัญญาปานกลาง และตรงกับงานวิจัยของ เบลน (Blain. 1983 : 125 A) ที่พบว่า เด็กที่มีประสบการณ์ในการอ่านสามารถทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่าน การวิเคราะห์ คำศัพท์ได้คะแนนดีกว่าเด็กที่ไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน

2.3 รายได้ของผู้ปกครอง พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้มากมีนิสัยรักการอ่านมากกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้น้อย แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองมีรายได้มากจะมีปัจจัยในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีเวลาได้ใกล้ชิด อบรมสั่งสอนเด็กได้มากกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้น้อย รายได้ของผู้ปกครองมีส่วนสำคัญที่จะส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของเด็กไม่น้อย เมื่อผู้ปกครองมีเงินพอที่จะให้เด็กได้ซื้อหนังสือตามความสนใจของเด็ก เป็นการส่งเสริมให้เด็กสนใจที่จะเลือกซื้อหนังสือหรือขอให้ผู้ปกครองซื้อหนังสือที่เขาชอบมาให้อ่าน นอกจากนี้การที่ผู้ปกครองมีเวลาได้ใกล้ชิดกับเด็กอ่านหนังสือร่วมกับเด็ก จัดหาหนังสือให้เด็กอ่านอ่านหนังสือให้เด็กเห็นเป็นตัวอย่าง เป็นการสร้างบรรยากาศในการส่งเสริมการอ่านขึ้นภายในครอบครัวเท่ากับการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับเด็กได้ ตรงตามสมมุติฐานข้อ 4 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อเล็กซานเดอร์ (Alexander. 1982 : 124-A) ที่พบว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของเด็ก ตรงกับคำกล่าวของ สเตเจอร์ (2526 : 28-29) ที่กล่าวว่าถ้าหากพ่อแม่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจดีก็จะมีเวลาพูดคุยอ่านหนังสือให้ลูกได้เห็นเป็นตัวอย่าง และมีปัจจัยพอที่จะหาหนังสือให้ลูกอ่าน หรือของขวัญในโอกาสสำคัญ ๆ ได้ และตรงกับงานวิจัยของ สหทัยา ชินสมบูรณ์ (2527 : 76-88) ที่พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการอ่านของนักเรียนในด้านจำนวนหนังสือที่ไม่ใช่แบบเรียน

2.4 ระดับการศึกษาของผู้ปกครองพบว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงเด็กก็จะมีนิสัยรักการอ่านมากตามไปด้วย สาเหตุเพราะผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงจะมีความเข้าใจในการส่งเสริมการอ่าน และจัดหาหนังสือที่มีคุณภาพประโยชน์ให้แก่เด็กได้อ่าน เห็นความสำคัญของการอ่านทำให้สภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็กเอื้ออำนวยต่อการอ่านมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อย การศึกษาของผู้ปกครองก็จะมีส่วน

เกี่ยวข้องกับรายได้ เพราะถ้าผู้ปกครองมีการศึกษาสูงก็จะมีรายได้สูง ซึ่งทั้ง 2 ตัวแปรจะมีผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ตรงตามสมมุติฐานข้อ 5 และสอดคล้องกับคำกล่าวของ สเตเจอร์ (2526 : 28) ที่กล่าวว่าระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการอ่าน โดยผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงมักจะอ่านหนังสือและเลือกหนังสือดี ๆ ที่น่าสนใจให้ลูกอ่าน เห็นความสำคัญและสนับสนุนการศึกษาของลูก ๆ ซึ่งมีส่วนเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่ลูกได้ และตรงกับงานวิจัยของ สหทัยา ชินสมบูรณ์ (2527 : 76-88) ที่พบว่าระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการอ่านของนักเรียนในด้านจำนวนหนังสือที่ไม่ใช่แบบเรียน

2.5 สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้าน พบว่า สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านอยู่ในระดับมาก นักเรียนก็จะมีนิสัยรักการอ่านมาก เพราะบ้านเป็นสถานที่แห่งแรกที่เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ผู้ปกครองคือบุคคลที่เด็กชอบเลียนแบบพฤติกรรม สภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็กจะมีอิทธิพลต่อตัวเด็กและนิสัยของเด็ก เพราะนิสัยเกิดจากประสบการณ์ ถ้าเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยหนังสือและมีการส่งเสริมการอ่านตั้งแต่เด็กยังเล็กก็เท่ากับเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก ผลการวิจัยครั้งนี้ตรงกับสมมุติฐานข้อ 6 และตรงกับงานของ บุช (Bush. 1972. : 21) ที่อ้างถึงงานวิจัยของแมคคาทีย์ และคณะที่พบว่า เด็กที่เป็นนักอ่าน อ่านหนังสือได้ดีและชอบอ่านหนังสือมักจะเติบโตมาจากครอบครัวที่การอ่านมีบทบาทในชีวิตประจำวัน และตรงกับงานวิจัยของ เคนยอน (Kenyon. 1979 : 117-A - 1178-A) ที่พบว่า สภาพแวดล้อมภายในบ้านที่เต็มไปด้วยการสนับสนุนการอ่านมีความสัมพันธ์กับระดับผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน และงานวิจัยของ วิทยา วิมลถนนอม (2530 : 100) ที่พบว่า บทบาทของผู้ปกครองมีผลต่อนิสัยรักการอ่านของเด็ก

นิสัยรักการอ่านของนักเรียนไม่แตกต่างกันในตัวแปรด้านที่อยู่อาศัยปัจจุบันของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลมีนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกัน ไม่ตรงตามสมมุติฐานข้อ 3 จากผลการวิจัยอธิบายได้ว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลมีนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกันสาเหตุอาจมาจากสภาพแวดล้อมในจังหวัดเชียงรายไม่เอื้ออำนวยต่อการอ่าน เช่น ร้านขายหนังสือมีน้อย กิจกรรมส่งเสริมการอ่านไม่ค่อยมีเท่าที่ควร นอกจากสภาพแวดล้อมทางสังคมไม่ส่งเสริมการอ่าน ไม่มีสิ่งกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการอ่านแล้ว สภาพภายในครอบครัวของนักเรียนเองก็ไม่มีส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ทำให้นักเรียนทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลมีนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง

ผู้ปกครองควรบอกรับวารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ สนทนากับเด็กเรื่องการอ่าน จัดหาหนังสือที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก เป็นต้น ถ้าเด็กได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการส่งเสริมการอ่านอย่างสม่ำเสมอก็เท่ากับเป็นการให้การศึกษาแก่เด็กตลอดชีวิต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับบรรณารักษ์

2.1 บรรณารักษ์ร่วมมือกับทางโรงเรียนในการชี้แจง ทำความเข้าใจให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงความสำคัญของการอ่าน ให้ผู้ปกครองได้ทราบว่าตัวเองมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการอ่านและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก

2.2 บรรณารักษ์ควรจัดหาหนังสือให้ตรงกับความต้องการของเด็กเพื่อกระตุ้นให้เด็กเข้าใช้ห้องสมุดเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น

2.3 บรรณารักษ์ควรทำโครงการส่งเสริมการอ่านระหว่างโรงเรียนกับบ้านโดยให้เด็กยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน และมีจดหมายถึงผู้ปกครองขอความร่วมมือในการตรวจสอบการอ่านของนักเรียน และลงชื่อรับทราบลงในจดหมาย พร้อมทั้งข้อเสนอแนะกลับคืนมายังบรรณารักษ์ เพื่อให้บรรณารักษ์ตรวจสอบการอ่านของนักเรียน เป็นวิธีการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กวิธีหนึ่ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

ปัญหาการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดเชียงราย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กันยา สุวรรณแสง. (2532). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : บารุงสาส์น.
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. (2537). อ่านให้มากเท่าที่ใจอยากอ่าน : โครงการรณรงค์เพื่อส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ .
- “การอภิปรายเรื่องการอ่านนั้นสำคัญไฉน,” (2531, มีนาคม). การอ่าน. 4 : 19 - 29.
- จริยา หงษ์ชีวิน. (2532). การเปรียบเทียบความเข้าใจศัพท์ในประมวลคำภาษาไทยของนักเรียนปีที่สองโรงเรียนประถมศึกษาและเทศบาลจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา ทาสระ. (2530). การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนที่ได้รับและไม่ได้รับหนังสือหมุนเวียน. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. (2525). จิตวิทยาการอ่าน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ดวงใจ ไทยอุบุญ. (2537, พฤศจิกายน). “การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นจริงหรือไม่.” วิทยจารย์. 9(11) : 11-13.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน อรพินทร์ ชูชม และสุภาพร ลอยด์. (2529, มกราคม) “การส่งเสริมในครอบครัวกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนวัยรุ่น,” บรรณศาสตร์. 9(1) : 49 - 82.
- ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ. (2528). องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ธำรง ชูทัพ. (2535, พฤศจิกายน). ปัญหาการไม่อ่านของนักเรียนมัธยมศึกษา.* ก้าวไกล. 3(7) : 60 - 61.
- บุญชัย เกียรติบุรณันท์. (2534). ภูมิหลังด้านครอบครัวกับความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในและนอกเขตเทศบาล. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2530). การสอนอ่านเบื้องต้น. ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. (2530). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- พวา พันธุ์เมฆา. (2529). สารนิเทศกับการศึกษาค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พาณี พิทักษา. (2532). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่านกับนิสัยในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ภัทรินทร์ วิจิษฐศักดิ์. (2539). การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. บัณฑิตวิทยาลัย. (2540). *คู่มือการใช้ต้นแบบเอกสารสำหรับการพิมพ์
ปริญญานิพนธ์*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2540). *คู่มือการเรียบเรียงปริญญานิพนธ์*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ.
- ✓ รัตพร ชังธาดา. (2531). *หนังสือสำหรับเด็ก*. มหาสารคาม : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และ
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ. (2522). *สถิติวิทยาทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช.
- (2528). *หลักการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร.
- วลัยภรณ์ อาทิตย์เที่ยง. (2539). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะและภูมิหลังต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา).
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ✓ วิฑูรย์ รองศรีแถม. (2534). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์)*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิทยา วิมลถนอม. (2530). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและทัศนคติของผู้ปกครองในการ
ส่งเสริมการอ่านกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นอนุบาล*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม
(บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีรัตน์ เจริญจันทร์. (2536). *การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ✓ ศาสตร์และศิลป์แห่งการอ่าน : อ่านอย่างสนุกอ่านอย่างเข้าใจ. (2521). กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.
- สเตเจอร์, รัลล์ ซี. (2526). *ถนนสู่การอ่าน = Roads to Reading*. แปลโดย สุนทร โคตรบรรเทา.
กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ✓ สมใจ ทองเรือง. (2537, กรกฎาคม). “กศน. จะรณรงค์ให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่านได้อย่างไร,”
วารสารการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับการศึกษาตลอดชีวิต. 16, 5.
- ✓ สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (พิมพ์ธัมมโร). (2518). *บทสร้างนิสัย*. พระนคร : แสงฟ้า.
- สมาน พลวิจิต. (2518). *การศึกษามหาวิทยาลัยของผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน
ราชสีมาวิทยาลัยในการส่งเสริมการอ่าน เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่ นักเรียน ปีการศึกษา
2517*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ✓ สหทัยา ชินสมบุญ. (2528). *อิทธิพลของสภาพครอบครัวที่มีต่อการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนสายน้ำทิพย์*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2518). *รายงานการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถม
ศึกษาความเสมอภาคของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยแบบเรียน.
- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2531). *การส่งเสริมการอ่าน*. ปทุมธานี : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- (2530, กันยายน-ตุลาคม). “นิสัยรักการอ่านรากฐานของการพัฒนา,” *จันทร์เกษม*. 198 :
26-32.

- สุพจน์ พันธะนิยะ. (2535). การส่งเสริมการอ่านโดยใช้ตัวแบบเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการอ่านในนักเรียนประถมศึกษา. ปรินญาณพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุภรณ์ สุภาพงศ์. (2538, มีนาคม). "เลี้ยงลูกให้อ่านเก่งและมีนิสัยรักการอ่าน," *กระเจ๊กเงว*. 3(11) : 36-38.
- หนังสือกับการส่งเสริมการอ่าน. (2534). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- อภิญญาชลิต พุทธมาตย์. (2531). การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อังคณา กล่อมฤทธิ์. (2531). ความอยากรู้อยากเห็น นิสัยรักการอ่าน และคุณสมบัติส่วนตัวบางประการของนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดมาก และนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อย. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ✓ อุทัย แก้วขาว. (2515). ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความคิดรวบยอดและการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ✓ Alexander, Douglas Graham. (1983, July). "Dimension of Reading Attitude of Primary Students," *Dissertation Abstracts*. 44 : 124 - A .
- ✓ Blain, Heather Ilene. (1983, July). "A Case Study Comparison Between Early Readers and Non-Early Readers," *Dissertation Abstracts*. 44 : 125 - A.
- Bush, Fred. (1972). "Interest, Relevance, and Learning To Read," in *What Children Read in school*. New York. Grune and Stratton.
- ✓ Clark, Willes W. (1961, February). "Boys and Girl Are the Significant Ability and Achievement Differences," *The Journal of Education Research*. 54.
- Kenyon, Gloria Hingland. (1979, July). "Study of Relationships of Student/Parent Perceptions of Student Reading Interesting and Home Reading Environment," *Dissertation Abstracts*. 42 : 177-A.
- Lamme, Linda Leonard. (1967, October). "Are Reading Habits and Abilities Related," *Reading Teacher*. 30 : 21.
- Marsion, Emily Wright. (1982, November). "A Study of Variables Related to Voluntary Reading Habits of English Graders," *Dissertation Abstracts*. 43 : 1486-A .
- ✓ Morrow, Lesley Handel. (1983, March-April). "Home and School Correlates of Early Interest in Literature," *Journal of Education Research*. 4 : 221 - 230.
- ✓ Napoli, Joseph. (1969, March). "Environment Factors and Reading Ability," *Read Teacher*. 21(6) : 552-557.
- Neuman, Susan B. (1986, January). "The Home Environment and Fifth Grade Student Leisure Reading," *Elementary School Journal*. 86(3) : 335-342.

- Smith, J. Richard, & Johnson, Dale D. (1976). *Teaching Children to Read*. Mass : Addison - Wesley.
- Thomson, Barbara Jean. (1981, September). "Parents' Perceptions of their Roles and Needs as Related to their Children's Reading Development," *Dissertation Abstracts*. 42 : 1079-A - 1080-A.
- Yamane, Taro. (1967). *Statistic ; An Inductory Analysis*. New York : Harper and Row.
- Zimet, Sara Goodman. (1972). *What Children Read in School*. New York : Grune and Stratton.

ภาคผนวก

นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงใหม่เป็นรายข้อ

ข้อ	นิสัยรักการอ่าน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ข้าพเจ้าจะอ่านหนังสือเมื่อมีเวลาว่าง	3.12	.76	ปานกลาง
2	ข้าพเจ้าใช้เวลาในการอ่านหนังสือมากกว่าดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ	2.98	.84	ปานกลาง
3	ข้าพเจ้าใช้เวลาพักผ่อนโดยการอ่าน หนังสือบันเทิง เช่น นวนิยาย การ์ตูน เรื่องสั้น	3.08	1.13	ปานกลาง
4	ข้าพเจ้าใช้เวลาพักผ่อนโดยการอ่านหนังสือสารคดี เช่น หนังสือท่องเที่ยว หนังสือเกี่ยวกับงานอดิเรก	2.07	.96	น้อย
5	ขณะที่ต้องรอคอย ข้าพเจ้าจะฆ่าเวลาด้วยการ อ่านหนังสือ	2.91	.99	ปานกลาง
6	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างในการพูดคุย หรือวิ่งเล่น กับเพื่อนๆ มากกว่าอ่านหนังสือ	3.13	1.02	ปานกลาง
7	ในวันหยุดข้าพเจ้าใช้เวลาในการอ่านหนังสือ เป็นส่วนใหญ่	2.97	.87	ปานกลาง
8	เมื่อข้าพเจ้าเดินทางข้าพเจ้านำหนังสือติดตัว ไปอ่านด้วย	2.58	1.04	ปานกลาง
9	ข้าพเจ้าจะอ่านหนังสือเมื่อรู้สึกเหงา	3.05	1.04	ปานกลาง
10	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือก่อนนอน	2.99	.13	ปานกลาง
11	ข้าพเจ้าใช้เวลาในการอ่านหนังสือได้เป็นเวลานาน โดยไม่รู้สึกรำเื่อ	2.83	1.02	ปานกลาง
12	ข้าพเจ้าเก็บเงินเพื่อเอาไว้ซื้อหนังสือ ที่ข้าพเจ้าชอบ	3.22	1.07	ปานกลาง
13	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือของผู้ปกครอง	2.66	.97	ปานกลาง
14	ข้าพเจ้าเช่าหนังสือจากร้าน	2.19	1.12	น้อย
15	ข้าพเจ้าขอยืมหนังสือจากห้องสมุดไปอ่าน	2.82	1.07	ปานกลาง
16	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือตามร้านแต่ไม่ซื้อ	2.12	1.08	น้อย
17	ข้าพเจ้าเลือกอ่านหนังสือที่ได้รับรางวัล	2.35	1.02	น้อย
18	ข้าพเจ้าเลือกอ่านหนังสือที่ได้รับการวิจารณ์ว่า เป็นหนังสือดี	2.95	1.07	ปานกลาง
19	ข้าพเจ้าซื้อหนังสือเป็นสมบัติของตนเอง	3.25	1.08	ปานกลาง
20	ข้าพเจ้าขอยืมหนังสือจากเพื่อนมาอ่าน	2.96	1.05	ปานกลาง
21	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือตามคำแนะนำของคนอื่นๆ	2.68	.96	ปานกลาง
22	ข้าพเจ้าขอยืมหนังสือจากญาติพี่น้องมาอ่าน	2.67	1.05	ปานกลาง

นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย (ต่อ)

ข้อ	นิสัยรักการอ่าน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
23	ข้าพเจ้าขอของขวัญเป็นหนังสือจากผู้ปกครอง	2.41	1.01	น้อย
24	ข้าพเจ้าศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากการอ่านหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการเรียนเท่านั้น	3.01	.93	ปานกลาง
25	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเพื่อความเพลิดเพลิน	3.37	1.08	ปานกลาง
26	ข้าพเจ้าอ่านเมื่อครูและผู้ปกครองกำหนดให้อ่าน	2.92	1.10	ปานกลาง
27	ถ้าหากข้าพเจ้าอ่านพบข้อความที่ไม่เข้าใจ ข้าพเจ้าหาความรู้เพิ่มเติมจากเล่มอื่น ๆ	3.15	.93	ปานกลาง
28	ข้าพเจ้าติดตามงานเขียนของนักเขียนที่ข้าพเจ้าชอบ	2.66	1.09	ปานกลาง
29	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือตามแนวที่สนใจและจะอ่านตามแนวนั้นไม่เปลี่ยนแปลง	2.94	.99	ปานกลาง
30	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือโดยไม่กำหนดแนวทางขึ้นอยู่กับความสนใจในขณะนั้น	3.32	1.08	ปานกลาง
31	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือที่ให้ความรู้เท่านั้น	2.93	.95	ปานกลาง
32	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือที่ให้ความเพลิดเพลิน เท่านั้น	2.73	.98	ปานกลาง
33	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเมื่อมีความจำเป็น	2.90	1.14	ปานกลาง
34	เมื่อข้าพเจ้าสนใจเรื่องใด ข้าพเจ้าจะรวบรวมเรื่องที่เกี่ยวข้องเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม	3.31	.96	ปานกลาง
35	ข้าพเจ้าค้นคว้าอ่านหนังสือจากห้องสมุด	3.15	1.01	ปานกลาง
36	ตอนเช้าก่อนเวลาโรงเรียนเข้า ข้าพเจ้าเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุด	2.27	1.03	น้อย
37	เมื่อข้าพเจ้าหาหนังสือไม่พบข้าพเจ้าขอให้บรรณารักษ์แนะนำวิธีการค้น	2.58	1.15	ปานกลาง
38	ข้าพเจ้าเข้าไปขอคำแนะนำในเรื่องการอ่านจากบรรณารักษ์	2.42	1.05	น้อย
39	ช่วงเวลาเที่ยง ข้าพเจ้าเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุด	2.78	1.05	ปานกลาง
40	ข้าพเจ้าติดตามรายชื่อหนังสือใหม่จากบรรณารักษ์ห้องสมุด	2.39	1.02	น้อย
41	หลังเลิกเรียนแล้วข้าพเจ้าอ่านหนังสือในห้องสมุด	2.10	.98	น้อย
42	หากข้าพเจ้ามีเวลาว่างข้าพเจ้าเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุด	2.95	1.06	ปานกลาง
43	ข้าพเจ้าพูดคุยกับเพื่อน ๆ ถึงเรื่องราวในหนังสือที่ได้อ่านมา	3.14	1.00	ปานกลาง

นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย (ต่อ)

ข้อ	นิสัยรักการอ่าน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
44	ข้าพเจ้าแนะนำหนังสือให้เพื่อนของข้าพเจ้าอ่าน	3.02	1.01	ปานกลาง
45	ข้าพเจ้าเล่าเรื่องราว หรือคุยกับพี่น้องถึงหนังสือ ที่ข้าพเจ้าอ่านมา	2.94	.99	ปานกลาง
46	ข้าพเจ้าแนะนำหนังสือให้พี่น้องของข้าพเจ้าอ่าน	2.77	1.03	ปานกลาง
47	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือทุกหน้าตั้งแต่หน้าสารบัญ	2.75	1.05	ปานกลาง
48	เมื่อข้าพเจ้าสนใจอ่านหนังสือเล่มใดข้าพเจ้าจะอ่าน อย่างคร่าว ๆ เสียก่อนว่าเนื้อเรื่องน่าสนใจเพียงใด	3.44	1.04	ปานกลาง
49	ข้าพเจ้าอ่านและจดบันทึกใจความสำคัญจากหนังสือ	3.07	.99	ปานกลาง
50	ข้าพเจ้าเชื่อว่าคนที่อ่านหนังสือมาก จะพบความ สำเร็จในการเรียนได้ดีกว่าคนที่ไม่อ่านหนังสือ	4.14	1.05	มาก
51	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการอ่านหนังสือทำให้เป็นเป็นคนฉลาด และรอบรู้	4.44	.90	มาก
รวม		2.91	.49	ปานกลาง

ที่ ทม 1007/0494

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

19 มกราคม 2541

เรื่อง ขอลาขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาจังหวัดเชียงราย

เนื่องจาก นางสาวปราณี รัตนัง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และ
สารนิเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ตัวแปรคัดสรรที่
ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย" ทั้งนี้อยู่ในความควบคุม
ดูแลของ

อาจารย์นางนวล พงษ์ไพบูลย์

ประธาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษร เจริญรักษ์

กรรมการ

มีความประสงค์จะขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความร่วมมือจากโรงเรียนในเขต
อำเภอเมือง 2 โรงเรียน และอำเภออื่น ๆ อีก 2 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานศึกษาจังหวัดเชียงราย
โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และผู้ปกครองของนักเรียน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือน
มกราคม - กุมภาพันธ์ 2541 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยจึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในเรื่องนี้ด้วย และขอขอบคุณในความช่วยเหลือ
อนุเคราะห์ที่ท่านจะให้แก่ นิสิตผู้นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

แบบสอบถามชุดที่ 1

แบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 โดยข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการอ่านในโอกาสต่อไป
2. แบบสอบถามชุดนี้มีจำนวน 2 ตอน จำนวน 7 หน้า
ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพส่วนตัวของนักเรียน
ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน
3. ในการตอบแบบสอบถาม ขอให้นักเรียนทุกคนปฏิบัติตามคำชี้แจงให้ถูกต้องครบถ้วน
เพื่อคำตอบที่ได้จะเป็นแนวทางให้แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องนำมาใช้เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้ได้ผล
มากที่สุด
4. คำตอบทุกข้อจะไม่มีผลเสียต่อตัวนักเรียน ผู้ปกครอง และโรงเรียนแต่ประการใด จึง
ขอให้นักเรียนทุกคนตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง และขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือ
ในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวปราณี รัตน์

นิสิตปริญญาโทสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัว

คำชี้แจง ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน

1. เพศของนักเรียน

[] ชาย

[] หญิง

2. ระดับคะแนนเฉลี่ยในภาคสุดท้ายที่ผ่านมาของนักเรียน

[] คะแนนเฉลี่ย 0.00 - 1.00

[] คะแนนเฉลี่ย 1.01 - 2.00

[] คะแนนเฉลี่ย 2.01 - 3.00

[] คะแนนเฉลี่ย 3.01 - 4.00

3. ที่อยู่อาศัยในปัจจุบันของนักเรียน

[] ในเขตเทศบาล

[] นอกเขตเทศบาล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ เป็นรายการที่เกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน ขอให้ท่านอ่านและพิจารณาว่าในแต่ละข้อ

ตรงกับนิสัยของนักเรียนเพียงใด แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพการปฏิบัติ
จริงของนักเรียน

ตัวอย่าง

ข้อ	รายการ	ระดับ การปฏิบัติ มากที่สุด	ระดับ การปฏิบัติ มาก	ระดับ การปฏิบัติ ปานกลาง	ระดับ การปฏิบัติ น้อย	ระดับ การปฏิบัติ น้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้าหาความรู้จากการอ่าน หนังสือ	✓				
2.	ข้าพเจ้าชอบอ่านการ์ตูน		✓			

แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน

ข้อ	รายการ	ระดับ การปฏิบัติ มากที่สุด	ระดับ การปฏิบัติ มาก	ระดับ การปฏิบัติ ปานกลาง	ระดับ การปฏิบัติ น้อย	ระดับ การปฏิบัติ น้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้าจะอ่านหนังสือเมื่อมีเวลาว่าง					
2.	ข้าพเจ้าใช้เวลาในการอ่านหนังสือมากกว่าดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ					
3.	ข้าพเจ้าใช้เวลาพักผ่อนโดยการอ่านหนังสือบันเทิง เช่น นวนิยาย การ์ตูน เรื่องสั้น					
4.	ข้าพเจ้าใช้เวลาพักผ่อนโดยการอ่านหนังสือสารคดี เช่น หนังสือท่องเที่ยว หนังสือเกี่ยวกับงานอดิเรก					
5.	ขณะที่ต้องรอคอยข้าพเจ้าจะฆ่าเวลาด้วยการอ่านหนังสือ					
6.	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างในการพูดคุยหรือวิ่งเล่นกับเพื่อน ๆ มากกว่าอ่านหนังสือ					
7.	ในวันหยุดข้าพเจ้าใช้เวลาในการอ่านหนังสือเป็นส่วนใหญ่					
8.	เมื่อข้าพเจ้าเดินทางข้าพเจ้านำหนังสือติดตัวไปอ่านด้วย					
9.	ข้าพเจ้าจะอ่านหนังสือเมื่อรู้สึกเหงา					
10.	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือก่อนนอน					
11.	ข้าพเจ้าใช้เวลาในการอ่านหนังสือได้เป็นเวลานานโดยไม่รู้สึกเบื่อ					
12.	ข้าพเจ้าเก็บเงินเพื่อเอาไว้ซื้อหนังสือที่ข้าพเจ้าชอบ					
13.	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือของผู้ปกครอง					
14.	ข้าพเจ้าเช่าหนังสือจากร้าน					

ข้อ	รายการ	ระดับ การปฏิบัติ มากที่สุด	ระดับ การปฏิบัติ มาก	ระดับ การปฏิบัติ ปานกลาง	ระดับ การปฏิบัติ น้อย	ระดับ การปฏิบัติ น้อยที่สุด
15	ข้าพเจ้าขอยืมหนังสือจากห้องสมุด ไปอ่าน					
16	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือตามร้านแต่ ไม่ซื้อ					
17	ข้าพเจ้าเลือกอ่านหนังสือที่ได้รับ รางวัล					
18	ข้าพเจ้าเลือกอ่านหนังสือที่ได้รับการ วิจารณ์ว่าเป็นหนังสือดี					
19	ข้าพเจ้าซื้อหนังสือเป็นสมบัติของ ตนเอง					
20	ข้าพเจ้าขอยืมหนังสือจากเพื่อน มาอ่าน					
21	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือตามคำแนะนำ ของคนอื่นๆ					
22	ข้าพเจ้ายืมหนังสือจากญาติพี่น้อง มาอ่าน					
23	ข้าพเจ้าขอของขวัญเป็นหนังสือ จากผู้ปกครอง					
24	ข้าพเจ้าศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจาก การอ่านหนังสือที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนเท่านั้น					
25	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเพื่อ ความเพลิดเพลิน					
26	ข้าพเจ้าอ่านเมื่อครูและผู้ปกครอง กำหนดให้อ่าน					
27	ถ้าหากข้าพเจ้าอ่านพบข้อความที่ ไม่เข้าใจ ข้าพเจ้าหาความรู้เพิ่มเติม จากเล่มอื่น ๆ					

ข้อ	รายการ	ระดับ การ ปฏิบัติ มากที่สุด	ระดับ การปฏิบัติ มาก	ระดับ การปฏิบัติ ปานกลาง	ระดับ การปฏิบัติ น้อย	ระดับ การ ปฏิบัติ น้อยที่สุด
28	ข้าพเจ้าติดตามงานเขียนของ นักเขียนที่ข้าพเจ้าชอบ					
29	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือตามแนวที่สนใจ และจะอ่านตามแนวนั้นไม่ เปลี่ยนแปลง					
30	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือโดยไม่กำหนด แนวทางขึ้นอยู่กับความสนใจ ในขณะนั้น					
31	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือที่ให้ความรู้ เท่านั้น					
32	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือที่ให้ความ เพลิดเพลินเท่านั้น					
33	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเมื่อมีความ จำเป็น					
34	เมื่อข้าพเจ้าสนใจเรื่องใด ข้าพเจ้า จะรวบรวมเรื่องที่เกี่ยวข้องเพื่อ หาความรู้เพิ่มเติม					
35	ข้าพเจ้าค้นคว้าอ่านหนังสือจาก ห้องสมุด					
36	ตอนเช้าก่อนเวลาโรงเรียนเข้า ข้าพเจ้าเข้าไปอ่านหนังสือใน ห้องสมุด					
37	เมื่อข้าพเจ้าหาหนังสือไม่พบ ข้าพเจ้าขอให้บรรณารักษ์แนะนำ วิธีการค้น					
38	ข้าพเจ้าเข้าไปขอคำแนะนำใน เรื่องการอ่านจากบรรณารักษ์					
39	ช่วงเวลาเที่ยง ข้าพเจ้าเข้าไป อ่านหนังสือในห้องสมุด					

ข้อ	รายการ	ระดับ การปฏิบัติ มากที่สุด	ระดับ การปฏิบัติ มาก	ระดับ การปฏิบัติ ปานกลาง	ระดับ การปฏิบัติ น้อย	ระดับ การปฏิบัติ น้อยที่สุด
40	ข้าพเจ้าติดตามรายชื่อหนังสือใหม่ จากบรรณารักษ์ห้องสมุด					
41	หลังเลิกเรียนแล้วข้าพเจ้า อ่านหนังสือในห้องสมุด					
42	หากข้าพเจ้ามีเวลาว่างข้าพเจ้าเข้า ไปอ่านหนังสือในห้องสมุด					
43	ข้าพเจ้าพูดคุยกับเพื่อน ๆ ถึง เรื่องราวในหนังสือที่ได้อ่านมา					
44	ข้าพเจ้าแนะนำหนังสือให้เพื่อนของ ข้าพเจ้าอ่าน					
45	ข้าพเจ้าเล่าเรื่องราว หรือคุยกับ พี่น้องถึงหนังสือที่ข้าพเจ้าอ่านมา					
46	ข้าพเจ้าแนะนำหนังสือให้พี่น้อง ของข้าพเจ้าอ่าน					
47	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือทุกหน้าตั้งแต่ หน้าสารบัญ					
48	เมื่อข้าพเจ้าสนใจอ่านหนังสือเล่มใด ข้าพเจ้าจะอ่านอย่างคร่าว ๆ เสียก่อนว่าเนื้อเรื่องน่าสนใจเพียงใด					
49	ข้าพเจ้าอ่านและจดบันทึกใจความ สำคัญจากหนังสือ					
50	ข้าพเจ้าเชื่อว่าคนที่อ่านหนังสือมาก จะพบความสำเร็จในการเรียนได้ดี กว่าคนที่ไม่อ่านหนังสือ					
51	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการอ่านหนังสือทำให้ คนฉลาดและรอบรู้					

ภาคชุดที่ 2

แบบสอบถามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสอบถามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการอ่านในโอกาสต่อไป
2. แบบสอบถามมี 2 ตอน จำนวน 5 หน้า
ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพส่วนตัวของผู้ปกครอง
ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง
3. คำตอบทุกข้อจะไม่มีผลเสียต่อตัวผู้ปกครอง นักเรียน โรงเรียนแต่ประการใด
จึงขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง และขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวปรานี รัตน์

นิสิตปริญญาโทสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้าน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพส่วนตัว

คำชี้แจง ให้ใส่เครื่องหมาย / ลงใน [] หน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. รายได้รวมของบิดามารดาหรือรายได้รวมของผู้ปกครอง

- [] ต่ำกว่า 4,000 บาท
- [] 4,001 - 8,000 บาท
- [] 8,001 - 12,000 บาท
- [] มากกว่า 12,000 บาท

2. ท่านได้รับการศึกษาสูงสุดระดับใด

- [] ประถมศึกษา หรือต่ำกว่าประถมศึกษา
- [] มัธยมศึกษา
- [] อาชีวศึกษาหรืออนุปริญญา
- [] อุดมศึกษา

17. ท่านชี้แจงให้เด็กเข้าใจถึงสาเหตุที่ห้ามอ่านหนังสือที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก
☐ ทุกครั้งที่มีโอกาส ☐ นาน ๆ ครั้ง ☐ ไม่เคยชี้แจง
18. ท่านสอนให้เด็กรู้จักวิธีการอ่านหนังสือที่ถูกต้อง เช่น การออกเสียงถูกต้องชัดเจนการแบ่งวรรคตอน
 จับใจความสำคัญได้
☐ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ☐ 1 ครั้งต่อเดือน ☐ ไม่เคยสอน
19. ท่านสอนให้เด็กรู้จักวิธีค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือเช่นดูหน้าสารบัญว่ามีเรื่องที่น่าสนใจหรือไม่
 อยู่หน้าใด การอ่านคำนำเพื่อทราบวัตถุประสงค์ของการแต่งหนังสือเล่มนั้น
☐ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ☐ 1 ครั้งต่อเดือน ☐ ไม่เคยสอน
20. ท่านแนะนำให้เด็กพยายามตอบปัญหาด้วยตนเองโดยแนะนำให้ไปหาคำตอบจากหนังสือที่เกี่ยวข้อง
☐ ทุกครั้งที่เด็กมาขอคำแนะนำ
☐ ถ้าทราบคำตอบก็จะตอบเองถ้าไม่ทราบก็จะแนะนำให้ไปหาอ่าน
☐ ไม่เคยแนะนำ
21. ท่านชี้แจงให้เด็กทราบว่า การอ่านหนังสือควรอ่านทุกวัน แม้ว่าจะใช้เวลาแต่ละวันเพียงนิดเดียว
 ก็ยังดีกว่าไม่อ่านเลย
☐ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ ☐ 1 ครั้งต่อเดือน ☐ ไม่เคยชี้แจง
22. ท่านตักเตือนหรือลงโทษ เมื่อพบว่าเด็กฉีกหรือทำลายหนังสือ
☐ ทุกครั้งที่เห็น ☐ นาน ๆ ครั้ง ☐ ไม่เคยเตือน
23. ท่านสนับสนุนและชักชวนให้เด็กยืมหนังสือมาอ่าน เช่น ยืมหนังสือจากห้องสมุดโรงเรียนหรือ
 ห้องสมุดประชาชน
☐ 1 ครั้งต่อ 3-4 เดือน ☐ 1 ครั้งต่อปี ☐ ไม่เคยชักชวนเลย
24. ท่านพูดหรือแสดงกริยาขยอชมเชยเมื่อเห็นเด็กอ่านหนังสือ
☐ ทุกครั้งที่เห็น ☐ นาน ๆ ครั้ง ☐ ไม่เคยชมเลย
25. ท่านสนับสนุนให้เด็กของท่านสนิทสนมกับบุคคลในครอบครัวอื่นที่ชอบอ่านหนังสือ
☐ บ่อยครั้ง ☐ นาน ๆ ครั้ง ☐ ไม่เคยสนับสนุน
26. ท่านให้หนังสือ หรือเกมต่อตัวอักษรเป็นรางวัลหรือเป็นของขวัญเนื่องในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันเกิด
 สอบได้คะแนนดี เป็นต้น
☐ 2 ครั้งขึ้นไปต่อปี ☐ 1 ครั้งต่อปี ☐ ไม่เคยให้
27. ท่านให้เงินแก่เด็กสำหรับไปซื้อหนังสือตามความสนใจของเด็กเอง
☐ ทุกครั้งที่ขอ ☐ นาน ๆ ครั้ง ☐ ไม่เคยให้
28. ท่านจัดหาหนังสือที่เหมาะสมกับวัย นิสัย และความสนใจของเด็ก ให้แก่เด็ก เช่น ซื้อหรือ
 บอกรับหนังสือ วารสารสำหรับเด็ก
☐ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ ☐ 1 ครั้งต่อเดือน ☐ ไม่เคยให้
29. ท่านเลือกซื้อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารที่มีภาคพิเศษสำหรับเด็ก
☐ พิจารณาทุกครั้งที่เลือกซื้อ
☐ เลือกตามความสนใจของตัวเองก่อนแต่บางครั้งก็พิจารณาโดยนึ่งถึงเด็ก
☐ เลือกซื้อตามความสนใจของตนเองทุกครั้ง

30. ท่านจะพูดคุยเปรียบเทียบละครทางโทรทัศน์ วิทยุกับเนื้อเรื่องในหนังสือ

☐ พูดคุยทุกครั้งที่ได้ดูโทรทัศน์หรือฟังวิทยุ

☐ นาน ๆ ครั้ง

☐ ไม่เคย

31. ท่านซักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของหนังสือที่เด็กอ่าน

☐ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์

☐ 1 ครั้งต่อเดือน

☐ ไม่เคยซักถาม

32. ท่านเคยให้เด็กอ่านหนังสือให้ฟัง

☐ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์

☐ 1 ครั้งต่อเดือน

☐ ไม่เคยให้เด็กอ่านให้ฟัง

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาว ปราณี รัตน์
วันเดือนปีเกิด	5 กรกฎาคม 2505
สถานที่เกิด	อำเภอ สันทราย จังหวัดเชียงใหม่
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	138 ซ. อ่อนนุช 17 แยก 18 สวนหลวง กรุงเทพฯ 10250
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเทิงวิทยาคม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย 57160
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2524	ม.ศ.5 จากโรงเรียนกาวีละวิทยาลัย
พ.ศ. 2529	ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2541	ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร